

**LAPPAJÄRVEN KUNNAN
MAAHANMUUTTOSTRATEGIA JA
KOTOUTTAMISOHJELMA**

Kunnanvaltuuston 22.2.2016 § 4 hyväksymä

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Käsitteiden määrittely.....	4
3. Vastuuviranomaiset maahanmuutto- ja kotouttamisasiissa	5
4. Maahanmuuttajien nykytilanne	8
5. Maahanmuuttajien alkukartoitus, ohjaus ja kotoutumissuunnitelma	8
5.1 Alkukartoitus.....	9
5.2 Kotoutumissuunnitelma	10
6. Suomen kielen koulutuksen järjestäminen	11
7. Palvelut.....	12
7.1 Asuminen.....	12
7.2 Varhaiskasvatus, valmistava opetus (perusopetus), esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus	12
7.3. Järvisseudun ammatti-instituutti ja ulkomaalaiset.....	15
7.4 Vapaa-aikapalvelut ja harrastukset	15
7.5 Sosiaali- ja terveystalvelut	17
7.5.1 Lapsiperheiden kotipalvelu	17
7.5.2 Sosiaalityö.....	17
7.5.3 Terveystalvelut	18
7.6 Kela	19
7.7 Tulkkaukspalvelut.....	20
8 Tiedottaminen.....	20
9. Etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja syrjinnän ehkäiseminen	20
10. Eri tahojen roolit kotouttamisessa ja niiden yhteystiedot	21
11. Kotouttamisohjelman päivitys.....	21
12. Liitteet.....	21

1. Johdanto

Lappajärven kunnanvaltuusto on 9.9.2013 § 70 hyväksynyt Lappajärven kuntastrategian ”Lappajärvi 2013 - 2016, Ainutlaatuinen Lappajärvi kutsuu asumaan ja viihtymään”. Lappajärven kunnan visio on asukkaistaan välittävä turvallinen ja viihtyisä asuinkunta. Lappajärvi on yhteistyöhön valmis itsenäinen kunta. Erityisenä arvona on kaunis meteoriittijärvi, puhdas luonto ja yhdessä tekeminen.

Strategiassa painopistealueiksi on valittu: Asuminen ja ympäristö, Hyvinvointi, Osallistuminen ja yhteisöllisyys, Yhteistyö, Elinkeino ja matkailu.

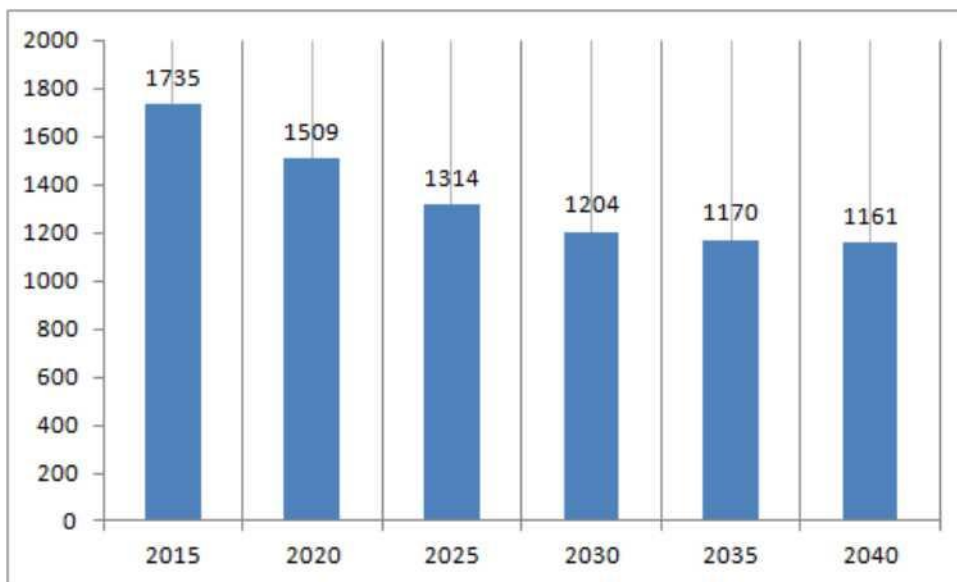
Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Lappajärven kunnan asukasluku tulee vähenemään tulevina vuosina, ellei mitään merkittävää muutosta tapahdu.

Lappajärven väestöennuste vuosina 2015, 2020 ja 2025

	2015	2020	2025
0-14	411	396	373
15-64	1796	1531	1351
65 -	993	1050	1086
Yhteensä	3200	2977	2810

Lähde: Tilastokeskus, päivitys 30.10.2015

Lappajärven kunnan väestö ikääntyy ja samalla työikäisten määrä vähenee. Alla olevassa taulukossa on lappajärveläisten 18 - 65 -vuotiaiden määrä vuosina 2015 - 2040. Työikäisen väestön määrä alenee kymmenessä vuodessa noin 400:lla.

Maahanmuuttostrategian lähtökohtana on mm. työvoiman saatavuuden turvaaminen, elinkeinojen säilyminen ja kehittyminen sekä kansainvälisyyden lisääminen. Maahanmuuttostrategiassa keskitytään niihin turvapaikanhakijoihin, jotka saavat oleskeluluvan ja haluavat jäädä paikkakunnalle. Perheiden kotoutuminen kuntaan luo edellytykset työvoiman pysymiselle kunnassa. Erityistä huomiota kiinnitetään myös alueella jo oleviin ja tänne opiskelemaan tai töihin saapuneiden juurruttamiseen alueelle. Työntekijöiden mukana tulleiden puolisoiden koulutus ja työllistäminen auttavat

asetumisessa paikkakunnalle. Kulttuuri- ja liikuntaharrastukset auttavat sitoutumaan kuntaan ja alueeseen.

Kotouttamisohjelman tavoite on edistää näiden tavoitteiden saavuttamista sekä luoda yhteinen ja tehokas toimintamalli eri toimijoille.

Ensimmäiset kuntien kotouttamisohjelmat on laadittu vuonna 2000. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen yhteistoiminta-alueen kunnat (Evijärvi, Kauhava ja Lappajärvi) ja Järvi - Pohjanmaan yhteistoiminta-alue (Alajärvi, Soini, Vimpeli) tekivät yhteistyössä kotouttamisohjelman vuonna 2010. Kotouttamisohjelmat laadittiin yhteistyössä mutta kuitenkin siten, että jokainen kunta täydensi ja teki päätökset omasta ohjelmasta.

Kotouttamisen kehittämisessä korostuu monialainen viranomaisyhteistyö, kuten kunta, TE-keskus, poliisi, järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt. Tämän ohjelman päivytykseen ovat osallistuneet edustajat seuraavista yhteisöistä: TE-toimisto, ELY-keskus, poliisi, Kansaneläkelaitos, Kuntayhtymä Kaksineuvoinen, Järvisseudun Ammatti-instituutti, Järvipohjanmaan kansalaisopisto, Lappajärven seurakunta, Lappajärven Vuokratalot Oy, Kauhavan kaupunki sekä eri yhteisöjen ja järjestöjen edustajat.

2. Käsitteiden määrittely

Laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) tarkoitetaan:

1) **kotoutumisella** maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen;

2) **kotouttamisella** kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla;

3) **maahanmuuttajalla** Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti;

4) **sosiaalisella vahvistamisella** maahanmuuttajalle suunnattuja toimenpiteitä hänen elämäntaitojensa parantamiseksi ja syrjäytymisensä ehkäisemiseksi;

5) **monialaisella yhteistyöllä** eri toimialojen viranomaisten ja muiden tahojen yhteistyötä;

6) **erityisiä toimenpiteitä tarvitsevalla** maahanmuuttajaa, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

Kotoutumislaki koskee kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön riippumatta siitä, millä perusteella hän on Suomeen saapunut.

Maahanmuuttajalle annetaan tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi maahanmuuttajalle annetaan tietoa palvelujärjestelmästä ja kotoutumista edistävästä toimenpiteistä.

3. Vastuuviranomaiset maahanmuutto- ja kotouttamisasi- oissa

Laki kotoutumisen edistämisestä ((1386/2010)

Kotoutumislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan (1 §).

Maahanmuuttajalle tulee tarjota kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä ja palveluita, kuten suomen tai ruotsin kielen opetusta sekä tietoa yhteiskunnasta, sen kulttuurista sekä työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksista erityisesti maassaolon alkuvaiheessa.

Tavoitteena on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä ja palveluilla edistetään maahanmuuttajien mahdollisuutta saavuttaa muun väestön kanssa tasavertainen asema yhteiskunnassa sekä oikeuksien että velvollisuuksien osalta.

Kotoutumislain tarkoituksena on lisäksi edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken (1 §). Tavoitteena on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä tuetaan maahanmuuttajien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kaksisuuntaista kotoutumista.

Kotoutumislakia sovelletaan henkilöihin, joilla on voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti (2 §). Lain soveltamisala koskee myös EU:n ja Pohjoismaiden kansalaisia sekä heidän perheenjäseniään. Lakia ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, jolla on Suomen kansalaisuus.

Laissa määritellään kunnan ja muiden toimijoiden velvollisuudet maahanmuutto- ja kotouttamisasi-
oissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö: kotouttamispolitiikan yleinen kehittäminen, suunnittelu ja ohjaus, kotouttamispolitiikan ja hyvien etnisten suhteiden edistämisen yhteensovittaminen, valtakunnallinen arviointi ja seuranta. Ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

Ministeriöiden välinen yhteistyöelin: ministeriöiden välisen kotouttamista koskevan yhteistyön ja tiedonkulun edistämiseksi sekä toimenpiteiden yhteensovittamiseksi työ- ja elinkeinoministeriön apuna toimii kotouttamisen kannalta keskeisten ministeriöiden edustajista muodostettu yhteistyöelin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta, kuntien tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämässä, työ- ja elinkeinotoimistojen ohjaus, neuvonta, tukeminen ja osaamisen kehittäminen kotouttamisessa ja työllistymisen edistämässä, työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta, 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano, ilman huoltajaa maassa asuville lapsille ja nuorille tarkoitettujen perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta sopiminen ja niiden toiminnan valvonta, hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen, muut kotouttamislaissa erikseen säädetyt tehtävät. Tukee toimialueensa kuntien kotouttamisohjelmien laadintaa ja seuraa niiden toteuttamista.

Aluehallintovirasto: vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa maahanmuuttajien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä huolehtii, että maahanmuuttajien tarpeet otetaan huomioon muita aluehallintoviraston toimialaan kuuluvia toimenpiteitä ja palveluja suunniteltaessa ja järjestettäessä.

Alueellinen maahanmuuttoasiain toimikunta: ELY-keskus voi asettaa alueellisen maahanmuuttoasiain toimikunnan, jonka tehtävänä on maahanmuuttajien kotouttamisen kehittäminen ja suunnittelu sekä yhdenvertaisuuden edistäminen. Toimikunnalla voi olla muitakin tehtäviä.

Työ- ja elinkeinotoimisto: vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevista työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijana oleville maahanmuuttajille sekä muista sille kotoutumislaisissa osoitetuista tehtävistä.

Kunta: yleis- ja yhteissovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla, huolehdittava, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille kotoutumislaisissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan tehtävänä on laatia kotouttamisohjelma yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten kanssa. Kotouttamisohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotoutumisessa.

Kun ulkomaalainen haluaa tulla ja asettua asumaan Suomeen, hän voi joutua asioimaan useiden eri viranomaisten kanssa. Maahanmuuttoviraston lisäksi maahantuloon liittyviä asioita käsittelevät monet muutkin viranomaiset.

Keskeisempiä yhteistyökumppaneita maahanmuuttoasioissa ovat

- sisäministeriö ja sen alaiset poliisi, rajavartiolaitosviranomaiset, turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset
- ulkoasiainministeriö ja sen alaiset ulkomaan edustustot
- työ- ja elinkeinoministeriö ja sen alaiset työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset)
- opetus- ja kulttuuriministeriö ja sen alainen Opetushallitus ja kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO
- oikeusministeriö ja sen alaisena olevat hallinto-oikeudet ja korkein hallinto-oikeus muutoksenhakuviranomaisina sekä yhdenvertaisuusvaltuutettu

Alla olevasta taulukosta saa yleisnäkemyksen tärkeimmistä maahan tuloon liittyvistä asioista ja viranomaisista, jotka asioita hoitavat ja niistä päättävät. Eri asiakohdissa on tilanteita, joissa päättävä viranomainen on muu kuin taulukossa mainittu.

Asia	Vastuuviranomainen
Viisumi	Edustusto
Oleskelulupa, Suomen kansalaisen perheenjäsen	Poliisi
Oleskelulupa, Suomessa asuvan ulkomaalaisen perheenjäsen	Maahanmuuttovirasto
EU-kansalaisen ja häneen rinnastettavan oleskelulupa	Poliisi
Työntekijän oleskelulupa	Työvoimapolitiittinen harkinta: Työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) Muut edellytykset: Maahanmuuttovirasto
Elinkeinoharjoittajan oleskelulupa	Elinkeino- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) Muut edellytykset: Maahanmuuttovirasto
Turvapaikka Oleskelulupa toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella	Puhuttelut ja päätös: Maahanmuuttovirasto Vastaanoton käytännön toiminnan ohjaus ja suunnittelu: Maahanmuuttovirasto Vastaanottokeskusten perustaminen ja lakkauttaminen: Sisäministeriö Kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittaminen: ELY-keskukset
Oleskelulupien jatkaminen	Poliisi, erityistapauksissa Maahanmuuttovirasto
Käännäntäminen	Rajatarkastusviranomainen, Poliisi, Maahanmuuttovirasto
Karkottaminen	Esitys: Poliisi, rajatarkastusviranomainen Päätös: Maahanmuuttovirasto Täytäntöönpano: Poliisi
Kansalaisuushakemus ja -ilmoitus	Maahanmuuttovirasto
Muutoksenhaku	Hallinto-oikeudet (turvapaikka-asiat: Helsingin hallinto-oikeus) Korkein hallinto-oikeus
Kotouttaminen	Työ- ja elinkeinoministeriö, ELY-keskukset, kunnat
Koulutus- ja kulttuuripalvelut	Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus

4. Maahanmuuttajien nykytilanne

Vuoden 2014 lopussa Suomen väkiluku oli 5 471 753, josta ulkomaalaisia 219 675 eli 4,0 %. Ulkomaiden kansalaisten määrä lisääntyi vuoden 2014 aikana 12 164 henkilöllä.

Etelä-Pohjanmaan väkiluku oli 193 400, josta ulkomaalaisia oli 3 165. Etelä-Pohjanmaalla on varsin vähän ulkomaalaisia verrattuna muuhun Suomeen. Suurimmat ulkomaalaisryhmät olivat Virosta, Aasiasta ja Venäjältä. Etelä-Pohjanmaalla oli vuoden 2014 lopussa ulkomaalaisten osuus väestöstä 1,64 %, vuoden 2013 lopussa 1,55 %. Prosentuaalisesti ulkomaalaisia kunnan asukasluvusta vuonna 2014 oli seuraavasti: Alajärvi (2,57 %), Evijärvi (3,02 %), Kauhava (2,68 %), Lappajärvi (3,59 %), Lapua (2,59 %), Seinäjoki (2,26 %) ja Vimpeli (0,71 %).

Lappajärvi	2010	2011	2012	2013	2014
suomalaistaustaiset	3376	3356	3281	3201	3142
Eurooppa	55	67	86	99	100
- EU-maat	3	3	9	9	9
- Muu Eurooppa	52	61	77	90	91
Amerikka	5	5	5	7	7
Aasia	4	4	7	6	6
Tuntematon		4	4	4	4
ulkomaalaiset yht.	69	80	102	116	117

Tilastokeskus: 15.10.2015

Maahanmuuttovirasto ja Lomayhtymä Finland Oy sopivat syyskuussa 2015 turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan järjestämisestä entisessä Kylpylä Kivitiipussa Lappajärvellä. Vastaanotto keskuksessa on noin 230 turvapaikanhakijaa.

Lappajärven kunta on tehnyt ELY-keskuksen kanssa sopimuksen myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä, (kv:n päätös 14.12.2015 § 57). Sopimuksen perusteella kunta huolehtii virallisista kotouttamiseen liittyvistä toimenpiteistä niiden osalta, jotka haluavat jäädä asumaan paikkakunnalle pysyvämmiin.

Lappajärven kunta huolehtii omalta osaltaan maahanmuuttajien neuvonta- ja koordinaatiopalvelujen riittävästä resursoinnista. Kunta on neuvotellut JAMI:n kanssa maahanmuuttajapalveluiden järjestämisestä ja palveluista tullaan laatimaan erillinen sopimus.

Kunta on jättänyt Aisapari ry:lle MaaKoto –hankehakemuksen, joka käsitellään Aisaparin kokouksessa helmikuussa 2016. Hankeaika on 1.3.2016 – 31.12.2017. Hankkeen puitteissa on tarkoitus edistää myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden sekä alueelle työn, opiskelun tai avioliiton kautta muuttaneiden ulkomaalaisten kotoutumista paikkakunnalle.

5. Maahanmuuttajien alkukartoitus, ohjaus ja kotoutumissuunnitelma

Ohjauksen ja neuvonnan tarve on suuri erityisesti maahantulon alkuvaiheessa riippumatta maahantulon perusteesta. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisesti kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä. Lisäksi vastikään maahan muuttanut tarvitsee usein ohjausta ja neuvontaa arkeen liittyvissä kysymyksissä sekä palveluiden käytössä. Ohjauksen ja neuvonnan piiriin kuuluvat kaikki ulkomaalaistaustaiset, mutta alkukartoitus- ja kotoutumissuunnitelma on tehtävä lain mukaan vain Suomessa alle kolme vuotta asuneille.

Yleisneuvontaa ja informaatiota (mm. Life in Finland -materiaali) palveluista on saatavissa muissa viranomaistoimipisteissä (maistraatti, poliisi, KELA, TE-toimisto).

Neuvonnan tukena voi hyödyntää mm. seuraavia monikielisiä materiaaleja:

- www.infopankki.fi - sisältää koko Suomea koskevan tiedon seuraavilla kielillä: suomi, englanti, venäjä, somalia, arabia, kiina ja viro
- www.lifeinfinland.fi - perustietoa Suomesta esim. seuraavilla kielillä: suomi, ruotsi, englanti, venäjä, viro, arabia, thai, somali, kiina, farsi, ranska ja espanja.

TE-toimistosta työttömät työnhakijat saavat tietoa avoimista työpaikoista. TE-toimisto tarjoaa asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti monipuolisia työllistymistä edistäviä palveluja mm. suomen kielen koulutusta, ammatillista koulutusta, työhaku-, ura- ja työhönvalmennusta, työ- ja koulutus-kokeilua, palkkatuettua työtä.

Lisätietoa työttömille ja maahanmuuttajille suunnatuista TE-palveluista löytyy:

- www.te-palvelut.fi
- www.te-info.fi
- <http://toimistot.te-palvelut.fi/etela-pohjanmaa>
- www.facebook.com/etelapohjanmaa.tepalvelut

TE-toimisto palvelee koko maakuntaa kolmessa eri toimipaikassa: Alajärvellä, Kauhajoella ja Seinäjoella.

5.1 Alkukartoitus

Kotoutumislain mukaisessa alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palveluiden tarpeet. Alkukartoituksen perusteella maahanmuuttaja ohjataan hänen tarpeitaan vastaaviin toimenpiteisiin ja palveluihin. Alkukartoitukseen ovat oikeutettuja työttömät ja toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavat maahanmuuttajat. Alkukartoitus voidaan tehdä myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan.

Alkukartoituksen toteuttamisesta vastaa joko kunta tai TE -toimisto. TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetyllä tavalla. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea eikä alkukartoitusta ole henkilölle TE-toimistossa tehty.

Lain mukaan alkukartoitus tulee aloittaa kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai siitä, kun maahanmuuttaja pyytää alkukartoitusta.

Kartoituksen yhteydessä otetaan huomioon myös ne maahanmuuttajat, jotka ovat jo olleet maassa pitempään ja esim. joiden kielitaito on heikkoa. Heti alkuvaiheessa on tavoitteena järjestää kielikoulutusta yhteistyössä mm. alueen oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäminen ja kielen oppiminen on tärkeää, että kunnassa myös yli kolme vuotta asunut, mutta huonosti suomea osava maahanmuuttaja kotoutuisi kuntaan.

5.2 Kotoutumissuunnitelma

Alkukartoituksen perusteella laadittavan kotoutumissuunnitelman tarkoituksena on maahanmuuttajan tukeminen ja ohjaaminen kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja palveluihin erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on työtön tai jos hän saa toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Kotoutumissuunnitelmassa kunta ja/tai TE-toimisto sopivat yhdessä maahanmuuttajan kanssa niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajaa hankkimaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelma korvaa työvoimapalvelulain tarkoitetun työllistymissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelmissa sovitaan samoista asioista kuin työllistymissuunnitelmissa eli kartoitetaan asiakkaan osaaminen, työnhakuvalmiudet ja sovitaan toimenpiteet työmarkkina- valmiuksien parantamiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. Maahanmuuttajalla, jolla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, on velvollisuus osallistua kotoutumissuunnitelman laatimiseen, sekä suunnitelmassa sovittuihin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä, oleskeluoikeuden rekisteröinnistä tai oleskelukortin myöntämisestä. TE -toimiston ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi, kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kuitenkin kolme vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Aikaa voidaan kuitenkin pidentää enintään kahdella vuodella, jos se on perusteltua sen vuoksi, että maahanmuuttaja tarvitsee kotoutuakseen erityisiä toimenpiteitä.

Lain mukaan kotoutumissuunnitelmaan voi sisältyä:

- suomen tai ruotsin kielen opiskelun tukeminen
- työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus
- maahanmuuttajien omaehtoinen opiskelu
- ammatinvalinnanohjaus ja kuntoutus
- työkokeilu/työelämävalmennus
- valmistava opetus
- lasten ja nuorten kotoutumisen tukeminen, esim. kunnallisen päivähoitopaikan järjestäminen lapsille ja kerhotoiminnan sekä muiden niihin rinnastettavien kotoutumista tukevien toimenpiteiden järjestäminen.

Kotoutumissuunnitelmassa määritellään kotoutumisen tavoitteet ja suoritustavat. Henkilökohtaisen (ja/tai perheen) kotoutumissuunnitelman laadintaan osallistuu TE -toimiston virkailija ja/tai sosiaalityöntekijä maahanmuuttajan kanssa yhdessä neuvotellen. Henkilökohtaisen kotoutumissuunnitelman toteutumista ja kotoutumisen edistymistä seuraa kotoutumiskoulutuksen aikana TE -toimisto. Maahanmuuttaja ohjataan tekemään omaa kotoutumistaan koskevia päätöksiä sekä tarkentamaan ja muuttamaan suunnitelmaa kotoutumisen edetessä. Suunnitelmaan tehdään muutoksia tarpeen mukaan. Seurannalla varmistetaan, ettei kotoutumissuunnitelma jää pelkäksi paperiksi.

Kotoutumissuunnitelman tärkein tavoite on edistää aikuisten maahanmuuttajien kotoutumista Lap-pajärvelle sekä tukea heidän mahdollisuuksia osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan sen aktiivisena jäsenenä. Yleisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja osaa asettaa henkilökohtaisia kotoutumistavoitteita ja suunnitella kotoutumistaan realistisesti omien tarpeidensa mukaisesti.

Lasten ja nuorten kotoutumissuunnitelmat

Lapsille ja nuorille laaditaan omat kotoutumissuunnitelmat. Pienten lasten kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan on erittäin tärkeää ottaen huomioon, että he muodostavat Suomen maahan-

muuttajien seuraavan sukupolven. Lapsilla on omat tarpeensa perheen kotoutumisprosessissa, ja jotta hekin hyötyisivät kotoutumista edistävästä toimenpiteistä, laaditaan heille oma kotoutumissuunnitelma yhteistyössä mm. kunnan lastenhoidon yksikön kanssa. Lapsille tarkoitettuja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä voivat olla esim. lapsen sijoittaminen kunnan päiväkotiin tai esikouluun, jossa lapsi saa leikkiä muiden paikallisväestön lasten kanssa samanaikaisesti kuin he oppivat kieltä ja harjoittelevat sosiaalisia taitoja ryhmässä. Maahanmuuttajanuorille laaditaan myös omat kotoutumissuunnitelmat. Vieraaseen maahan tuleminen teini-ikäisenä on vaikeaa ja kotoutumista uuteen maahan saattaa edelleen vaikeuttaa useiden kulttuurien kohtaaminen erilaisine arvoineen ja vaatimuksineen.

Kunnan varhaiskasvatuksessa olevien lapsien kohdalla lapsen kotoutumissuunnitelma on osa lapsen omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa, jossa huomioidaan heidän tarpeensa. Varhaiskasvatus järjestetään tavallisten varhaiskasvatuspalveluiden yhteydessä siten, että lapsi kuuluu lapsiryhmään ja hänen sosiaalisia kontaktejaan ryhmässä tuetaan. Vanhempien kanssa tehtävässä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan lapsen kielen ja kulttuurin tukemisesta.

Lapsen varhaiskasvatuskeskustelun yhteydessä yhdessä täytetään vanhempien kanssa lomake, joka kartoittaa lapsen kielellisen kehityksen.

Nuorille tarkoitettuja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ovat esim. intensiivinen kielenopetus ja vaihteellinen kotoutuminen ja kunnan lähikouluun sijoittuminen muiden koululaisten kanssa opiskelua varten.

6. Suomen kielen koulutuksen järjestäminen

Etelä-Pohjanmaan TE-toimiston asiakkaaksi ilmoittautuva maahanmuuttaja ohjataan (palvelutarpeen mukaan) pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen. Ohjaus koulutukseen ja lähtötestiin, jossa selvitetään hakijan kielitaidon taso, tapahtuu alkukartoituksen/kotoutumissuunnitelman laadinnan yhteydessä. Työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen ohjataan TE-toimiston maahanmuuttajapalveluiden asiantuntijan toimesta. Lisäksi TE-toimisto ohjaa kotoutumislain piiriin kuuluvia asiakkaitaan kotoutumislain mukaiseen työttömyysetuudella tuettavaan omaehtoisena koulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen esim. Lapuan kristilliselle opistolle. Tärkeintä kielitaidon saavuttamisessa on aina se, että maahanmuuttajalla on itsellä halu oppia suomen kieltä.

Etelä-Pohjanmaan alueella työvoimakoulutuksena järjestettyjä kielikoulutuksia on järjestetty pääsääntöisesti Seinäjoella, jolloin asuminen ja/tai kulkeminen tulee huomioida jo hakeutumisvaiheessa. Kulkeminen ja/tai asuminen Seinäjoella tuottaa monelle ongelmia, ainakin jos ei ole ajokorttia ja/tai autoa käytettävissä. Työvoimakoulutuksen hankinnat on kuitenkin suunniteltu siten, että koulutuksen järjestäminen on mahdollista riittävän ryhmäkoon täytyessä myös maakunnan reuna-alueilla ja asiakkaiden tarpeen mukaisesti myös osin verkkokoulutuksena.

Lapuan kristillinen opisto järjestää kotoutumiskoulutusta, jonka tavoitteena on:

- opettaa suomen kielen sanastoa ja kielioppia (perustaso ja keskitaso)
- tutustuttaa maahanmuuttajia suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- antaa opiskelunvalmiuksia ammattiopinnoista selviämiseen

Lapuan kristillinen opisto järjestää suomen kielen ja kulttuurin opetusta. Opinnot voi rahoittaa mahdollisesti opistolta saatavalla opintosetelillä, jolloin opinnot ovat maksuttomia. Opinnot voidaan sopia toteutettavaksi kotoutumissuunnitelmassa rinnasteisina toimenpiteinä, jolloin mm. asuminen opiston tiloissa mahdollistuu taloudellisesti.

Kansanopistoissa rakennettu Nuoret turvapaikanhakijat kansanopistoissa -koulutus on tarkoitettu alaikäisille ilman huoltajaa Suomeen tulleille 16 - 17 -vuotiaille turvapaikanhakijanuorille, jotka ovat vastaanottokeskusten kirjoilla. Opiskelijat valitaan koulutukseen kansanopiston ja vastaanottokes-

kuksen yhteistyönä. Mikäli opiskelija saa oleskeluluvan kesken opintojen, opiskelija voi jatkaa opintonsa lukukauden loppuun saakka. Tavoite on, että käytännössä siirto vastaanottokeskuksesta kunnan asiakkaaksi tehdään yhteistyössä nuoren, nuoren edustajan, vastaanottokeskuksen, perheryhmäkodin, kunnan ja opiston kanssa. Mikäli opiskelija täyttää 18 vuotta kesken opintojakson, siirretään hänet aikuisille tarkoitetun vastaanottokeskuksen asiakkuuteen normeelin menettelyn mukaisesti. Koulutusta ja tuettua asumista jatketaan tällöin opintojakson loppuun asti. Nuoret turvapaikanhakijat kansanopistossa -koulutus on nuorille sovellettu ja toimii osana kotouttamiskoulutusta. Nutukka-koulutus säästää yhteiskunnan resursseja ja nopeuttaa kotoutumista. Lapuan kristillinen opisto järjestää Nutukka-koulutusta kuudelletoista kohderyhmään kuuluvalla turvapaikanhakijalle. Toiminta alkanee keväällä 2016.

Esi- ja peruskouluikäisten maahanmuuttajalasten suomen kielen opetuksesta vastaa perusopetus. Tähän ryhmään kuuluvat työperäiset maahanmuuttajat, turvapaikanhakijat ja kiintiöpakolaiset.

Järvilakeuden kansalaisopisto on järjestänyt jo pitkään kielikoulutusta maahanmuuttajille, ja koulutusta tarjotaan myös tulevaisuudessa resurssien mukaan. Mikäli opistolla on jatkossakin käytössä Opetushallituksen myöntämää opintosetelirahoitusta, voidaan kurssimaksu tarjota opiskelijalle tavallista huokeammalla hinnalla.

Yleiset kielitasot erillisenä liitteenä (**liite 2**).

7. Palvelut

Kunnan tehtävänä on huolehtia maahanmuuttajien asumisen, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen sekä muiden kunnan palvelujen järjestämisestä, perusopetuksesta sekä yhteistyöstä muiden tahojen kanssa.

7.1 Asuminen

Lappajärven kunnan vuokra-asuntoja välittää Kiinteistö OY Lappajärven Vuokratalot, osoite Maneesintie 5. Asioimiskielinä ovat suomi, ruotsi ja englanti. Muissa kielissä etsitään tulkki tai jos mahdollista, asiakasta pyydetään palaamaan henkilön kanssa, joka osaa jotain edellä mainituista asioimiskielistä.

Opiskelemaan tuleville ja työperäisille maahanmuuttajille asuntoa myönnettäessä otetaan huomioon mm. oppilaitoksen tai työnantajan arvio asunnon tarpeesta.

7.2 Varhaiskasvatus, valmistava opetus (perusopetus), esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus

Varhaiskasvatus

Suomessa jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatus tarjoaa lapsen vanhemmille mahdollisuuden työssäkäyntiin ja opiskeluun. Varhaiskasvatus on lapselle erinomainen tuki suomen kielen oppimiseen myös niissä tilanteissa, joissa vanhempi on kotona. Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoitokodeissa ja perhepäivähoidossa lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Lappajärvellä varhaiskasvatuspalveluja tarjotaan Ullanlinnan päiväkodissa, kahdessa ryhmäperhepäivähoitokodissa ja perhepäivähoidossa. Länsirannan ryhmis toimii Länsirannan koulun yhteydessä ja ryhmis Itämuksula toimii Rantakankaan koulun yhteydessä. Perhepäivähoitopaikat sijaitsevat kirkonkylän alueella.

Perusopetus

Opetustoimen lainsäädännön (perusopetuslaki 628/1998, perusopetusasetus 852/1998) mukaan Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia ja kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut kymmenen vuotta.

Valmistava opetus

Kunta voi järjestää erillistä perusopetukseen valmistavaa opetusta maahanmuuttajille ja päättää opetusryhmien muodostamisesta. Valmistavaa opetusta annetaan 6 - 10 -vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetus voidaan järjestää yhtä vuotta lyhyemmässä tai pitemmässä ajassa.

Maahanmuuttajien valmistava opetus on tarkoitettu vasta maahan tulleille oppilaille sekä sellaisille Suomessa syntyneille tai alle kouluikäisinä Suomeen tulleille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joilla ei puutteellisen suomen kielen taidon vuoksi ole vielä edellytyksiä opiskella perusopetuksen ryhmässä. Valmistavan opetuksen tehtävänä on luoda oppilaalle turvallinen oppimisympäristö, joka antaa hänelle mahdollisuuden tutustua ja sopeutua suomalaiseen kouluun, yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Valmistavassa opetuksessa oppilas saa kielelliset, tiedolliset, sosiaaliset ja työskentelyn perusvalmiudet eteenpäin siirtymistä varten.

Loppuvuodesta 2015 alkaen Lappajärven kunnan perusopetuksessa on järjestetty valmistavaa opetusta omina ryhminä tai ryhmänä, johon voidaan ottaa läpi lukuvuoden eri maista muuttavia oppilaita. Maahanmuuttajat saattavat olla eri kansallisuuksista, eri kieliryhmistä, eri-ikäisiä sekä oppimisedellytyksiltään ja kouluhistorialtaan hyvin erilaisista olosuhteista. Lisäksi jostakin maasta saattaa saapua suuri yksittäinen ryhmä. Valmistavaa opetusta voidaan antaa yksittäisille oppilaille myös koko ajan integroituna perusopetusryhmään.

Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten. Yhdessä suomi toisena kielenä opetuksen kanssa oppilaan mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa vahvistetaan monikulttuurista identiteettiä ja rakennetaan pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Valmistavassa opetuksessa opetus noudattaa soveltuvin osin esiopetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Opetus ei kuitenkaan noudata kovin tarkkaan opetussuunnitelmaa. Valmistavassa opetuksessa huomio on kaikkea suomen kielen, ja mikäli mahdollista, myös lapsen oman äidinkielen kehittämisessä. Opetusta suunniteltaessa tulee ottaa huomioon oppilas kokonaisvaltaisesti. Vähän, tai ei lainkaan, koulua käyneiden maahanmuuttajanuorten opetuksen tavoitteet tulee asettaa siten, että oppilas saa omalta tasoltaan lähtevää opetusta.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan ikätason mukaisesti perusopetuksen ryhmiin. Opetuksen eriyttämiseen tarjoutuu hyvät mahdollisuudet osan oppilaista ollessa integroituna normaaleihin luokkiin. Tukiopetusta käytetään joustavasti, ja opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaan omaa äidinkieltä taitavaa samanaikaisopettajaa tai -avustajaa. Oppilaan oman äidinkielen opettaja voi toimia myös tarpeen mukaan kulttuuritulkkina.

Valmistavan opetuksen tukitoimet

Maahanmuuttajalle tarjotaan mahdollisimman paljon tukitoimia koko koulunkäynnin ajan, mutta erityisesti sen alkuvaiheessa. Parhaimmat mahdollisuudet tukitoimiin tarjoaa koulujen erityisopetusjärjestelyt. Avuksi pyritään hankkimaan maahanmuuttajien kieltä osaava henkilö joko tukihenkilöksi tai ryhmän avustajaksi. Kaikki opetusjärjestelyt pyritään tekemään joustavasti hyvässä yhteistyössä perheiden kanssa. Yhteistyötä tehdään myös eri viranomaisten kanssa kokonaiskuvan saamiseksi maahanmuuttajaoppilaiden tilanteesta uudessa ympäristössä ja oikeanlaisten opetuksen tukitoimien järjestämiseksi.

Valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat kuuluvat oppilashuoltopalveluiden piiriin. Näiden avulla huolehditaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Oppilaanohjaus toteutetaan yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään siihen, että oppilailla syntyy realistinen käsitys työelämän vaatimuksista ja omista mahdollisuuksistaan jatko-opintoihin.

Esiopetus

Esiopetusta järjestetään kaikille 6-vuotiaille ennen koulun alkua. Esiopetuksessa harjoitellaan niitä asioita, joita lapset tarvitsevat koulussa. Näin koulun aloittaminen on helpompaa. Esiopetusta on yhdellä koululla 5 päivänä viikossa ja kahdella koululla 4 päivänä viikossa. Esiopetus on puolipäiväistä. Kouluilla tai niiden yhteydessä varhaiskasvatuksen yksiköissä järjestetään myös päivähoitoa, joka on maksullista. Yksittäinen oppilas voi osallistua esiopetukseen valmistavan opetuksen oppilaana tai oppilaista voidaan tehdä tarvittaessa oma valmistavan opetuksen ryhmä.

Perusopetus maahanmuuttajille

Lappajärvellä on kaksi perusopetuksen alakoulua (1 – 6 luokat) ja yksi yhtenäiskoulu (ala- ja yläluokat). Peruskoulua käydään yhdeksän vuotta. Yhdessä suomi toisena kielenä opetuksen kanssa pyritään järjestämään oppilaan oman äidinkielen opetusta, joka vahvistaa monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Tukitoimet

Maahanmuuttajille tarjotaan tukitoimia erityisesti koulunkäynnin alkuvaiheessa. Parhaimmat mahdollisuudet tukitoimiin tarjoaa koulujen erityisopetusjärjestelyt. Koululaitoksessa pyritään hankkimaan maahanmuuttajien kieltä osaava henkilö opettajien avuksi.

Peruskoulussa on ilmainen ruoka; myös koulumatkat ovat ilmaisia 1. – 3. luokkalaisilla yli 3 km:n päästä kouluun ja muilla yli 5 km:n päästä. Tytöillä ja pojilla on samantyyppiset mahdollisuudet opiskella. Koulujen sosiaalityöntekijä eli kasvatusohjaaja toimii kaikilla kouluilla. Kouluissa on myös terveydenhoitaja, joka seuraa oppilaiden kehitystä.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutusta on tarjolla maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille Lappajärven lukiossa. Myös maahanmuuttajataustaisten lukion opiskelijoiden koulutus räätälöidään tilanteen ja tarpeen mukaan opinto-ohjaajan kanssa. Tarvittaessa maahanmuuttajataustaiset oppilaat opiskelevat äidinkielen kurssien tilalla S2- eli Suomi toisena kielenä -kurseja. Tällöin he myös suorittavat ylioppilaskirjoituksissa äidinkielen kokeen sijasta Suomi toisena kielenä -kokeen.

II-asteen koulutus

Järvisen koulutuskuntayhtymä (JAMI) järjestää ammatillista koulutusta ammatti-instituutin toimipisteissä Alajärvellä, Kurejoella ja Lappajärvellä. JAMI:ssa on mahdollisuus suorittaa tutkinto usealla eri koulutusalaalla nuorisostaasteella. Tämän lisäksi on mahdollisuus erilaisiin aikuiskoulutuksen kautta suoritettaviin täydennys- ja tutkintoon johtaviin koulutuksiin eri aloilla tai oppisopimuskoulutukseen.

Maahanmuuttajien opetusta ja tukitoimia koskevat ohjeet ja säädökset

Vieraskielisten oppilaiden suomi toisena kielenä -opetukseen ja muun opetuksen tukemiseen myönnetään erillistä valtionosuutta. Koulun normaalin tukiovetuksen lisäksi valtionosuusperusteiseen tukiovetukseen ovat oikeutettuja ne oppilaat, joiden maahantulosta on enintään neljä vuotta. Lyhyt oleskelutarkoitus ei kuulu tämän tuen piiriin. Lukiossa tähän tukiovetukseen ovat oikeutettuja koko lukion oppimäärää suorittavat opiskelijat.

Vieraskielisten oppilaiden oman äidinkielen ylläpitämiseen myönnetään valtionavustusta enintään 2,5 tuntia taloudellisesti muodostettua ryhmää kohti. Ryhmään tulee kuulua sen alkaessa vähintään neljä oppilasta.

Valmistavaa opetusta annetaan 6 - 10 -vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia vuoden aikana. Opetukseen osallistujalla on oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos maahanmuuttaja pystyy seuraamaan perusopetusta. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja arvioinnissa noudatetaan perusopetukseen valmistavan opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä vuodelta 2004 (Opetushallituksen määräys DNO 2/011/2004.)

7.3. Järviseudun ammatti-instituutti ja ulkomaalaiset

Järviseudun koulutuskuntayhtymän ylläpitämässä ammatti-instituutissa on 2015 alkaneena lukuvuonna opiskellut 88 ulkomaalaista opiskelijaa, joista Lappajärven toimipisteessä 43 ja Kurejoen toimipisteessä 45. Suurin osa ulkomaalaisista opiskelijoista on Venäjältä. Syksyn 2015 opiskelijamäärä oli yhteensä 525, mutta vuodesta 2016 alkaen opetusministeriön rahoittaminen opiskelupaikkojen määrä on enintään 465. Uudet opiskelijat valitaan valtakunnallisen yhteishakujärjestelmän kautta. Yhteishaussa vapautuvia opiskelupaikkoja Järviseudun ammatti-instituutti voi tarjota vain sellaisille ulkomaalaisille, jotka ovat läpäisseet suomen kielen kokeet ja henkilökohtaisen haastattelun. Venäjältä Suomeen opiskelemaan tulevilla on pääsääntöisesti tavoitteena jäädä valmistumisen jälkeen Suomeen työhön tai jatkaa opiskelua Suomessa. Järviseudun ammatti-instituutissa opiskelevat, joilla ei ole mahdollisuutta kulkea kotoaan käsin, saavat ilmaisen asuntolapaikan. Myös kouluruokailu on ilmainen kaikille opiskelijoille.

7.4 Vapaa-aikapalvelut ja harrastukset

Lappajärven vapaa-aikapalvelut ovat maahanmuuttajien käytössä samalla tavalla kuin muidenkin kuntalaisten. Lappajärven kunta järjestää liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoimintaa yhteistyössä paikallisten yhdistysten ja seurojen kanssa ja tukemalla kolmannen sektorin toimintaa. Vapaa-aikatoimi tiedottaa tapahtumistaan kunnan kotisivuilla, Lappajärvi-info.fi-sivustolla ja facebookissa.

Lappajärven liikuntatoimi luo edellytyksiä kuntalaisten liikunnan harrastamiselle tukemalla järjestettyä liikuntatoimintaa, ylläpitämällä, huoltamalla ja kehittämällä liikuntapaikkoja ja järjestämällä kuntoilutapahtumia, liikuntakampanjoita ja koko perheen tempauksia yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa. Myös Järvilakeuden kansalaisopisto tarjoaa runsaasti erilaisia liikkumismahdollisuuksia lappajärveläisille. Kunta järjestää kesäisin lasten urheilu- ja uimakouluja, jotka ovat avoinna myös maahanmuuttajille.

Lappajärven nuorisotoimi tekee laajaa yhteistyötä paikallisten nuorisojärjestöjen ja Lappajärven seurakunnan kanssa järjestämällä kesäleirejä, retkiä ja lasten ja nuorten tapahtumia alle 29-vuotiaille kuntalaisille. Kunnan nuorisotilat Liikemaneesissa ovat avoinna kaikille nuorille kahtena iltana viikossa. Nuorten tiedotuspiste sijaitsee Lappajärven yhteiskoululla. Lappajärveläisten lasten ja nuorten osallistamista tukevat nuortenideat.fi-sivusto ja nuorisovaltuusto. Kunnassa toimii etsivä nuorisotyöntekijä, joka tukee koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolelle jääneitä tai syrjäytymisvaarassa olevia nuoria.

Lappajärven kulttuuritoimi tarjoaa kuntalaisille erilaisia kulttuuritapahtumia ja näyttelyitä ja tukee Lappajärven kotiseutumuseosäätiön ja paikallisten kulttuurijärjestöjen toimintaa. Kulttuuritoimi vuokraa kotiseututalo Taavintupaa erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Härmänmaan musiikkiopisto antaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta Lappajärven, Alahärmän, Kauhavan, Korttesjärven ja Ylihärmän toimipisteissä. Perusopetukseen oppilaat valitaan pääsykokeiden perusteella.

Musiikkileikkikouluun, joka on tarkoitettu 0-8 -vuotiaille, pääsevät kaikki mukaan ilman pääsykoet-

ta. Maahanmuuttajille voidaan perustaa oma ryhmä, jos ilmoittautuneita on vähintään viisi. Järville keuden kansalaisopisto järjestää musiikin, esittävän taiteen, kulttuurin, kielten ja kuvataiteen opetusta Lappajärvellä. Maahanmuuttajilla on mahdollisuus opintotietoihin.

Kirjastotoimi

Lappajärven kunnankirjaston tavoitteena on olla kulttuuri- ja tietokeskus. Se tarjoaa monipuolisen, ajantasaisen ja kysyntää vastaavan aineistokokoelman lisäksi pääsyn monipuolisiin tietoyhteiskunnassa tarvittaviin tietopalveluihin tarjoamalla tietokoneita ja Internet-yhteydet verkossa asiointia varten (langaton verkko ja tulostusmahdollisuus), lisäksi kopiointia varten on käytettävissä kopiointikone.

Tietyille luokka-asteille pidetään säännöllisesti kirjastokäytön opastuksia ja/tai kirjavinkkauksia sekä harjoitellaan tiedonhaku verkkokirjastosta ja kirjaston kokoelmista. Kerran kuussa keskiviikkona pidetään satutuokio kirjaston omin voimin tai ulkopuolisten avulla.

Pääkirjaston lisäksi alueen asukkaita palvelee kirjastoauto, joka kiertää kolmena päivän viikossa. Kirjasto opastaa asiakkaitaan palveluiden käytössä, tiedonhaussa, tarjoaa materiaalia kielten opiskeluun, myös suomen kielen opiskeluun, mahdollisuuden tietokoneiden käyttöön sekä lukemista eri kielillä. Kirjaston kanssa voi sopia ohjatuista käynneistä, joissa kerrotaan kirjaston tarjoamista palveluista ja opastetaan kirjastonkäytössä. Näistä vierailuista on hyvä sopia ajoissa etukäteen kirjaston henkilökunnan kanssa.

Kaikki Lappajärven kunnankirjaston palvelut ovat myös maahanmuuttajien käytettävissä. Kirjastokortin voi saada, vaikka ei olisi Suomen kansalainen. Pääsääntöisesti kirjastopalvelut ovat ilmaisia. Kirjastossa asiakkaiden käytössä on ilmaisia työasemia, joissa on Internet -yhteys sekä LibreOffice -toimisto-ohjelmisto.

Kirjaston kokoelmissa on myös vieraskielistä kaunokirjallisuutta. Pääkieliä ovat ruotsi, englanti, saksa ja venäjä, lisäksi kaunokirjallisuutta on hieman myös ranskaksi, viroksi ja yksittäisiä teoksia espanjaksi ja italiaksi. Aineistoa, jota ei kirjastosta löydy, voidaan tilata kaukolainaksi YTY -kirjastokimpasta tai muista maamme kirjastoista. Kirjaston kokoelmissa on kirjojen ja lehtien lisäksi elokuvia sekä musiikkia CD-levyinä ja nuotteina, ja näiden ohella muutamia konsolipelejä.

Helsingin kaupunginkirjaston Monikielisessä kirjastossa on kaunokirjallisuutta useilla kymmenillä kielillä. Monikielisen kirjaston valikoimiin kuuluukin aineistoa niin aikuisille, nuorille kuin lapsille noin 80 kielellä. Valtaosa Monikielisen kirjaston aineistosta on kirjoja, mutta kokoelmista löytyy myös musiikkia, elokuvia ja aikakauslehtiä. Aineistoa voidaan kaukolainata asiakkaalle ilmaiseksi.

Suomen kielen taito on yksi kotoutumisen perusedellytyksistä. Kirjastot voivat tukea kielenoppimista monin eri tavoin. Lainattavissa on erilaisia suomen kielen oppaita ja suomen kielen kielikursseja. Kirjasto voi tarjota myös tilat kielikylypykahvilan toimintaa varten, lisäksi asiakkaat voivat tulla kirjastoon harjoittelemaan suomen kieltä Internetin kieliaineistojen avulla (Esimerkiksi seuraavat linkit: <http://www.s2opettajat.fi/linkit/verkkomateriaalit/> ja http://www.edu.fi/verkko_oppimateriaalit/maahanmuuttajien_koulutus)

Kaikkia kirjaston tarjoamia palveluita voivat kaikki kuntalaiset sekä maahanmuuttajat käyttää ja osallistua tapahtumiin ja teemapäiviin tai -viikkoihin. Tarvittaessa kirjasto voi koostaa erilaisia aihepaketteja tietyistä teemoista eri tarvisijoiden käyttöön, kuten maahanmuuttajille tai seniorikansalaisille, jotka kärsivät esimerkiksi muistisairaudesta. Kirjastossa on myös näyttelytila, joka on varattavissa kuukaudeksi kerrallaan erilaisia näyttelyitä varten.

Kirjasto tiedottaa aktiivisesti ajankohtaisista asioista kirjaston omilla sivuilla netissä, Facebookin ja kirjaston infotaulun kautta, ja Järviseudun Sanomien Tapahtumia – palstalla sekä tarvittaessa maksullisin ilmoituksin.

7.5 Sosiaali- ja terveystalvelut

Maahanmuuttajilla on samat oikeudet kunnallisiin ja julkisiin sosiaali- ja terveystalveluihin kuin muullakin väestöllä. Kuulumisen sosiaalityrvan piiriin ratkaisee KELA hakemuksen perusteella. Kuntayhtymä Kaksineuvoinen järjestää kaikki sosiaali- ja perusterveysthuollon talvelut jäsenkuntiensa Evijärven ja Lappajärven kuntien sekä Kauhavan kaupungin alueella.

Sosiaali- ja terveystalvelut tuotetaan lähitalveluperiaatteella siten, että Evijärvellä ja Lappajärvellä sekä Kauhavan keskustan lisäksi Alahärmän, Kortesejärven ja Ylihärmän kaupunginosissa toimivat terveystasemat ja perusturvatoimistot, kotihoidon lähtöpisteet sekä vammaisten asumistalvelu ja työtalvelintalveluyksiköt.

Vanhusten hoiva- ja asumistalveluyksiköt sijaitsevat kuntakeskuksissa ja suurimmissa taajamissa. Akuutti sairaanhoito järjestetään Kauhavan terveystasemalla ja kuntouttava sairaanhoito Lappajärven terveystasemalla.

Maahanmuuttajat käyttävät samoja sosiaali- ja terveystalveluja kuin muutkin kuntalaiset. Tarvittaessa järjestetään tukitalvelimia, esimerkiksi avustaja. Tulkkauks järjestetään tarvittaessa tulkkikeskuksen kautta.

7.5.1 Lapsiperheiden kotitalvelu

Lapsiperheiden kotitalvelua myönnetään lyhytaikaisena talveluna asiakaskohtaisen harkinnan mukaan välttämättömän tilapäisen lapsenhoitoavun tai kodinhoitoavun tarpeessa oleville lapsiperheille. Kotitalvelua myönnetään yleisimmin tilanteissa, joissa talvelutarve aiheutuu lapsen tai vanhemman sairaudesta, äidin raskaudesta ja synnytyksestä, vanhemman väsymyksestä tai tuen tarpeesta vanhemmuuteen tai opastuksen tarpeesta perheen arjen asioiden hoitamisessa.

7.5.2 Sosiaalityö

Perhetyö

Lastensuojelun perhetyössä tuetaan lastensuojeluperheitä erilaisissa arjen ja lastenhoidon pulmissa. Lastensuojelun perhetyöhön ohjaututaan lastensuojelu asiakkuuden kautta.

Neuvokas perhetyö on neuvoloiden, päivähoidon ja perhetyön talvelua, johon lähetteen voi tehdä neuvolan terveysthoitaja tai päiväkodin henkilöstö. Neuvokas -perhetyön tarkoituksena on olla ennaltaehkäisevää, varhaista tukea perheille. Se on maksutonta, lyhytkestoista ja nopeasti perheiden tarpeeseen vastaavaa.

Lapsiperheiden kotitalvelu on tarkoitettu lapsiperheille, jotka tarvitsevat tilapäistä tukea perhetilanteeseensa. Kotitalvelua tilataan itse suoraan kotitalvelun työntekijöiltä ja se on asiakkaalle maksullista.

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijät ja sosiaalityöntekijät antavat neuvontaa mm. toimeentuloon liittyvissä asioissa. He toimivat yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa työllistymiseen liittyvissä kysymyksissä.

Kauhavan perusturvatoimistossa aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijän vastuualueeseen sisältyvät maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvät erityiskysymykset Kuntayhtymä Kaksineuvoinen alueella.

Lastensuojelun sosiaalityö

Lastensuojelun tarkoituksena on turvata lapsen oikeudet vaikuttamalla yleisiin kasvuoloihin, tuke-
malla huoltajia kasvatuksessa sekä toteuttamalla perhe- ja yksilökohtaista lastensuojelua. Lasten-
suojelun toteuttamista säätelee lastensuojelulaki.

Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella lastensuojelun tehtäviä hoitavat siihen erikoistuneet lasten-
suojelun johtava sosiaalityöntekijä, sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat.

Päihdepalvelut

Päihdepalvelujen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä sekä siihen liitty-
viä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Päihdepalvelujen sosiaalityöntekijä toteuttaa päihdepalve-
lujen ohjausta (katkaisuhuolto, laituskuntoutus, A-klinikka) ja tukikeskusteluja.

Vammaispalvelut

Vammaispalveluista vastaavat sosiaalityöntekijät Kauhavan, Ylihärmän ja Lappajärven perustur-
vatoimistoissa.

Lapsen isyys-, huolto- ja tapaamisoikeus- sekä elatusasiat

Kauhavan perusturvatoimistossa toimiva lastenvalvoja hoitaa koko kuntayhtymän alueella lapsen
isyys- ja tapaamisoikeus- ja elatusasioita. Elatusasioita käsittelee KELA.

Vanhuspalvelut

Kotihoitoa, vanhusten asumis- ja hoivakotipalveluja sekä erilaisia tukipalveluja (mm. ateriapalve-
lut) tuotetaan Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella kolmella lähialueella, jotka ovat Kau-
havan keskusta, Korttesjärven, Evijärven ja Lappajärven alue sekä Alahärmän ja Ylihärmän alue.
Kotihoidon palveluja annetaan tarvittaessa myös alle 65 -vuotiaalle väestölle. Palvelut ovat mak-
sullisia. Palveluista antaa lisätietoja kunkin alueen vanhustyön ohjaaja.

Sosiaalipalvelujen yhteystiedot (liite 4) sekä Kuntayhtymä Kaksineuvoisen kotisivuilla
www.kaksineuvoinen.fi.

7.5.3 Terveyspalvelut

Sairaanhoito

Lääkäreiden vastaanotolle on ajanvaraus. Ajanvarauksessa puhelimeen vastaa aina terveyden-
huollon ammattihenkilö, joka yhdessä potilaan kanssa tekee arvion hoidon kiireellisyydestä. Kaikil-
la terveysasemilla toimii myös päivystävä sairaanhoitaja, jonka vastaanotolle ohjataan kiireellistä
apua tarvitsevat potilaat lääkäreiden kanssa sovitun työnjaon perusteella. Ajanvaraus ei-kiireelli-
sellä lääkärintaustaiselle tai päivystävälle sairaanhoitajalle tehdään puhelimitse tai käymällä ter-
veysasemalla.

Lääkärin määräämät lääkkeet ostetaan reseptillä apteekista. Lääkereseptien uusiminen voidaan
tehdä jokaisella terveysasemalla.

Sairaalahoido

Lääkäri voi lähettää potilaan tutkimuksiin tai hoitoon kuntayhtymän sairaalaosastolle Kauhavalle,
Lappajärvelle tai Seinäjoen keskussairaalaan.

Suun terveydenhuolto

Kunnalliseen hammashoittoon on mahdollisuus kaikilla alueen asukkailla ja opiskelijoilla. Kaikilla terveysasemilla on hammaslääkärin vastaanotto, ajanvaraus tulee tehdä keskitetystä ajanvarausnumerosta.

Neuvolapalvelut

Palvelut on tarkoitettu koko väestölle terveyden edistämisen ja ylläpitämisen tueksi. Aikuisvastaanotoilla työntekijät antavat myös sairaanhoitoa (esim. haavahoidot ja ompeleenpoistot) sekä ohjaavat ja neuvovat erilaisissa terveysongelmissa ja osallistuvat pitkäaikaisia sairauksia sairastavien hoitotasapainon seurantaan (esim. verenpaineen mittaukset).

Äitiysneuvola on tarkoitettu kaikille raskaana oleville tavoitteena kehittyvän lapsen ja koko perheen hyvinvointi. Äitiysneuvolassa käynti on edellytys äitiyspäivärahan ja äitiysavustuksen (raha tai tarvikepakkaus) saamiseksi. Ajanvaraus tulee tehdä oman terveysaseman äitiysneuvolaan.

Lastenneuvolassa seurataan lapsen kasvua ja kehitystä, toteutetaan rokotukset Suomen rokotusohjelman mukaisesti, annetaan ohjeita ja neuvoja vanhemmille ja tuetaan koko perheen hyvinvointia. Ajanvaraus tulee tehdä oman terveysaseman lastenneuvolaan.

Kouluterveydenhoidossa on jokaisella koululla oma kouluterveydenhoitaja, yhteystiedot oman terveysaseman neuvolasta.

Lukioissa ja ammattioppilaitoksissa on oma opiskeluterveydenhoitaja, yhteystiedot oman terveysaseman neuvolasta.

Työterveyshuollon piiriin kuuluvat työpaikkojen työntekijät. Työterveyshuollon yhteystiedot ja tiedot työterveyshuollon sopimukseen kuuluvista palveluista ovat nähtävillä työpaikoilla.

Työnhakijoiden terveystarkastukset toteutetaan oman terveysaseman neuvolassa TE -toimiston kanssa sovittavalla tavalla.

Terveyspalvelujen yhteystiedot (liite 4) sekä Kuntayhtymä Kaksineuvoisen kotisivuilla www.kaksineuvoinen.fi.

7.6 Kela

Kelan verkkosivut palvelevat osoitteessa www.kela.fi > Henkilöasiakkaat > Maasta- ja maahanmuutto. Kielen voi sivuilla vaihtaa englanniksi. Sivuilla on kattavasti tietoa sosiaaliturvasta ja mm. infopankki, josta löytyy Suomeen muuttoa suunnitteleville tai Suomeen jo muuttaneille tietoa Kelan hoitamasta sosiaaliturvasta 12 kielellä.

Kelan puhelinpalvelunumero, jossa saa henkilökohtaista tietoa sosiaaliturvasta ulkomaille tai Suomeen muuttaessa tai muissa kansainvälisissä tilanteissa palvelee ma-pe klo 8-18: Maasta- ja maahanmuutto [020 634 0200](tel:0206340200).

Voit asioida Kelan kanssa myös varaamalla esimerkiksi puhelinajan etukäteen soittamalla puhelinpalveluun tai varaamalla ajan verkkosivujen kautta.

Lähinnä turvapaikanhakijoita voi auttaa myös Youtube-video osoitteessa <https://www.youtube.com/watch?v=9WpmesGMpcw&feature=youtu.be>

7.7 Tulkkauspalvelut

Tulkkaus- ja käännöspalvelut antavat maahanmuuttajille mahdollisuuden tasavertaiseen asioimiseen ja varmistavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan toteutumisen. Tulkin käyttö on hyvän hallintotavan mukaista ja välttämätöntä tilanteissa, joissa yhteisen kielen puuttuminen voi johtaa väärinkäsityksiin. Viranomaisten velvollisuudesta huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä säädetään hallintolain 26 §:ssä ja hallintolainkäyttölain 77 §:ssä.

Tulkkauspalveluita voidaan tilata esim. Pohjanmaan tulkkikeskukselta, joka palvelee viranomaisia ensisijaisesti Pohjanmaan alueella. Pohjanmaan tulkkikeskus tarjoaa asioimistulkkaus- ja käännöspalveluja Pohjanmaan alueella toimiville viranomaisille. Tämän lisäksi palveluun kuuluu viranomaiskoulutusta tulkkien käytöstä. Maahantulon alkuvaiheessa tarvitaan erilaisissa asioimis- ja ohjaustilanteissa tulkkaus- ja käännöspalveluja. Tulkkauspalvelun kustannukset korvataan kunnalle täysimääräisinä pakolaisten osalta. Kustannukset korvataan kunnalle, kun käytettävät tulkitsemispalvelut liittyvät kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaiselle henkilölle järjestetyn sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotoutumispalvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa (asioiminen kaupassa, postissa ja viranomaisissa, julkisen liikenteen käyttö jne.) sekä koulun tai päiväkodin ja kodin väliseen yhteistyöhön.

Suomen kansalaisuuden saaneet eivät kuulu tulkkauskorvausten piiriin. Tulkattavia kieliä on yhteensä tarjolla n. 50. Tarkemmat tiedot tulkkauskielien tarjonnasta saa ottamalla suoraan yhteyttä Pohjanmaan tulkkikeskukseen. Tulkkauskeskukset tehdään paikanpäällä tapahtuvana asioimistulkkauksena tai puhelintulkkauksena.

Maksullisia valtakunnallisia tulkkipalveluita kaikilla kielillä tarjoaa esim. Semantix, josta saa puhelintulkkausta ympäri vuorokauden. Yhteystiedot (liite 5) ja ote lainsäädännöstä (liite 7).

8 Tiedottaminen

Kotouttamisohjelmasta tiedotetaan kunnan kaikille hallintokunnille sekä keskeisille viran- ja toimenhaltijoille. Kotouttamisohjelma jaetaan kaikkiin työyksiköihin, joissa kotouttamisohjelma käydään läpi yhteispalaverissa. Kotouttamisohjelma löytyy myös kunnan kotisivuilta ja lähetetään sähköisenä yhteistyökumppaneille.

Maahanmuuttoasioiden kanssa työskentelevät tiedottavat aktiivisesti kotouttamisohjelman mukaisista palveluista maahanmuuttajille. Maahanmuuttajan kotouttamistoimenpiteitä suunniteltaessa kunta voi tehdä yhteistyötä naapurikuntien, muiden viranomaisten ja alueella toimivien vapaaehtoisjärjestöjen ja muiden tahojen kanssa.

9. Etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja syrjinnän ehkäiseminen

Valtioneuvosto on hyväksynyt 22.3.2001 ”Etnisen syrjinnän ja rasismin vastaisen toimintaohjelman”. Sen tarkoituksena on tukea ja kehittää toimenpiteitä, joilla edistetään hyviä etnisiä suhteita sekä ehkäistään syrjintää ja rasismia.

Suomen perustuslain (731/1999, 6 §) mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat keskeisiä perusoikeuksia. Perustuslain syrjintäkielto kieltää syrjinnän esimerkiksi alkuperän, kielen, uskonnon ja vakaumuksen perusteella.

Viranomaisilla on yleinen yhdenvertaisuuden edistämisvelvollisuus.

Yhdenvertaisuudesta säädetään tarkemmin yhdenvertaisuuslailla (1325/2014).

Lappajärven kunta toimii suvaitsevamman yhteiskunnan puolesta rasismia ja syrjintää vastaan ja edesauttaa kuntalaisten tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen kohtelun toteutumista. Kotouttamisen tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa kunnassa tasapuolisen kohtelun, voi toteuttaa omaa kulttuuriaan eikä joudu syrjinnän kohteeksi. Tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa tietoa yhteiskunnasta ja häntä koskevista asioista ja että hän voi osallistua yhteiskuntaan aktiivisesti ja itseään toteuttaen. Hyviä etnisiä suhteita edistetään vuorovaikutuksessa asukkaana, naapurina, opiskelijana ja työntekijänä. Suvaitsevaisuuden ja myönteisten etnisten suhteiden edistäminen on kaikkien kuntalaisten vastuulla.

10. Eri tahojen roolit kotouttamisessa ja niiden yhteystiedot

Yhteystiedot liitteenä (**liitteet 3-5**).

11. Kotouttamisohjelman päivitys

Kotouttamisohjelma päivitetään tarpeen mukaan. Kotouttamisohjelma toimii myös työvälineenä henkilöillä, jotka ovat maahanmuuttajien kanssa tekemisissä.

12. Liitteet

1. Kotoutumissuunnitelma
2. Yleiset kielikoulutustasot
3. Kunnan muiden palveluiden yhteystiedot
4. Kunnan sosiaali- ja terveystieteiden yhteystiedot
5. Tulkkipalvelujen, yhdistysten ja muiden viranomaisten yhteystiedot
6. Maahanmuuttajan alkuvaiheen ohjaus prosessikaaviona
7. Otteita lainsäädännöstä koskien tulkitsemista ja kääntämisestä

HENKILÖKOHTAINEN KOTOUMISSUUNNITELMA

Päivämäärä:

Virkailija:

Henkilötiedot

1 Nimi		Henkilötunnus
Osoite		Puhelin
Kansalaisuus		Passin tms. voimassaoloaika
Maahan tulopäivä	Väestötietojärjestelmään merkintä	Oleskeluluvan myöntäminen
Status	Muutto tähän kuntaan	Siviilisäätö
Puolison nimi		Henkilötunnus
Mitä puoliso tekee tällä hetkellä?		
Alle 18-vuotiaita lapsia on (lukumäärä) kotona koulussa päivähoitossa		Estääkö kotitalanne töihin tms. men on? ☐ kyllä ☐ ei
muualla		

Yleinen elämäntilanne

2 Toimeentulo	
Asunto-tilanne	
Terveydentila (oma arvio)	
Onko terveystarkastus jo tehty? ☐ kyllä ☐ ei	Onko tarvetta kuntoutukseen? ☐ kyllä ☐ ei

Kielitaito

3 (ruutuun kirjain: H = hyvä, T=tydyttävä, A=auttava)	Muut kielet						
suomen kieli	suullinen	kirjallinen	lukeminen	1. _____	suullinen	kirjallinen	lukeminen
	☐	☐	☐		☐	☐	☐
ruotsin kieli	☐	☐	☐	2. _____	☐	☐	☐
äidinkieli _____	☐	☐		3. _____	☐	☐	☐
Latinalaisten kirjainten tuntemus							
kyllä				ei			

Voimavarat

4 Vapaa-aika ja harrastukset

Sosiaaliset suhteet (ystävät, sukulaiset jne.)

Vahvuudet, joita tulisi hyödyntää

Aikaisempi koulutus ja kokemus

5 Peruskoulutus (kauanko, missä, suoritettut tutkinnot)

Ammattikoulutus (kauanko, missä, suoritettut tutkinnot)

Korkeakouluopinnot (kauanko, missä, suoritettut tutkinnot)

Suomessa käytyt kurssit (mitkä, missä, kesto)

Suomessa suoritettut harjoittelut (missä, kesto)

Ammatti

Työkokemus (tehtävä, työnantaja, kesto)

Kotoutumisen tavoitteet

6 Omat ajatukset siitä, miten toimeentulo ja oleskelu järjestyvät Suomessa

Ensisijainen ammattitavoite Suomessa

Vaihtoehtoiset ammattitavoitteet

Osaaminen, jota tulisi kehittää ensisijaisesti

Kielen opiskelusuunnitelma

Muu opiskelusuunnitelma

Kotoutumiskoulutus ja -harjoittelu (rinnasteiset toimenpiteet)

Työllistymissuunnitelma

Perheen kotoutumisen tukeminen (sosiaalityö, terveydenhuolto jne.)

Seuraava tapaaminen

7 Tarkistuskysymykset

- 1) Onko tarvittavat tiedot saatu ja tarkistettu?
- 2) Mistä toimenpiteistä on yhteisesti sovittu?
- 3) Onko sovittu seuraavasta tapaamisesta?
- 4) Tukeeko suunnitelma kotoutujan tavoitteita?

liitteenä lomake TM 0.585

Yleiset kielikoulutustasot

Kielten taitotasot eurooppalaisen viitekehyksen mukaan

TAITOTASOT:

1. A1 - A2 perustason kielenkäyttäjä
2. B1 - B2 itsenäinen kielenkäyttäjä
3. C1 - C2 taitava kielenkäyttäjä

A1 Selviän yksinkertaisista puhetilanteista, joissa minun pitää kertoa itsestäni ja lähiympäristöstäni. Puheeni on hidasta ja katkonaista. Ääntämisessäni on puutteita. Kun puhutaan hitaasti ja selkeästi ymmärrän sanoja ja ilmauksia, jotka koskevat minua tai minulle tuttuja ihmisiä ja asioita. Ymmärrän yksinkertaista tekstiä ja pystyn löytämään tietoa esim. ilmoituksista ja lomakkeista. Osaan kirjoittaa yksinkertaisia viestejä, yksittäisiä ilmaisuja ja hyvin lyhyitä lauseita sekä täyttää lomakkeisiin henkilötietoni. Osaan käyttää joitakin peruskieliopin rakenteita.

A2 Selviän rutiininomaisissa ja yksinkertaisissa keskusteluissa. Ääntämiseni saattaa olla vielä puutteellista ja sanavarastoni ei riitä kaikkiin tilanteisiin. Pystyn yleensä tunnistamaan puheenaiheen hitaasti ja selkeästi etenevästä keskustelusta. Ymmärrän pääasiat lyhyistä, helpoista teksteistä. Löydän tarvitsemani tiedot esimerkiksi esitteistä ja aikatauluista sekä ymmärrän lyhyitä ja yksinkertaisia kirjeitä ja sähköposteja, jos ne käsittelevät tuttuja aiheita. Pystyn kirjoittamaan yksinkertaisen kirjeen. Hallitsen kieliopin perusteet.

B1 Hallitsen jokapäiväisiin tilanteisiin liittyvän sanaston mielestäni vähintään kohtalaisesti. Selviän jokapäiväisistä puhetilanteista työssä ja vapaa-aikana. Ymmärrän selkeän yleiskielisen puheen ja TV-ohjelmien pääasiat, jos puhe käsittelee minulle tuttuja asioita ja jos puhe on suhteellisen hidasta ja selkeää. Normaalityyppinen puhe saattaa tuottaa vaikeuksia, jos puhejakso on pitkä ja aihepiiri vieras. Pystyn lukemaan jokapäiväistä tai työhön liittyvää tekstiä, jos se ei vaadi syvempää kielen tuntemusta. Osaan kirjoittaa yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista sekä vastata lyhyesti tiedusteluihin. Hallitsen peruskieliopin.

B2 Selviän työssä ja vapaa-aikana käytännön puhetilanteissa hyvin sekä melko hyvin myös vieraammassa puhetilanteissa. Osaan esittää ajatuksiani kokonaisuuksina ja perustella näkökantojani. Hallitsen perussanaston hyvin. Ymmärrän pitkiä puheita ja luentoja, jos aihe on suhteellisen tuttu. Ymmärrän useimmat televisio-uutiset ja ajankohtaisohjelmat, joitakin yksityiskohtia saattaa jäädä ymmärtämättä. Nopea puhekieli ja murteellinen puhe tuottavat vielä vaikeuksia. Pystyn lukemaan vaivatta yleisiä aihepiirejä käsitteleviä tekstejä. Pystyn hakemaan tietoa ja pystyn selvittämään tekstejä omaan alaani erikoistuneista lähteistä. Pystyn lukemaan kaunokirjallisuutta. Osaan kirjoittaa esseiden tai raporttien. Hallitsen peruskieliopin hyvin ja osaan tehdä eron virallisen ja epävirallisen kielimuodon välillä.

C1 Puhun selkeästi ja sujuvasti erilaisista aiheista erilaisissa tilanteissa sekä pystyn pitämään valmistellun esitelmän vaivatta. Hallitsen kielen rakenteen ja sanaston hyvin. Pystyn helposti seuraamaan keskusteluja ja luentoja. Ymmärrän puhuttua kieltä, vaikka se ei olisikaan rakenteeltaan selkeää. Ymmärrän televisio-ohjelmat ja elokuvat vaikeuksitta. Pystyn lukemaan ja ymmärtämään artikkeleissa, raporteissa ja teknisissä ohjeissa erikoisalujen kieltä, vaikka ala ei olisikaan minulle tuttu. Osaan kirjoittaa selkeän ja hyvin rakennetun tekstin ja ilmaista itseäni melko laajasti. Osaan kirjoittaa erilaisia tekstejä vakuuttavasti, omalla tyyllilläni ja lukijalle sopivasti. Hallitsen kieliopin ja sanaston yleensä hyvin ja monipuolisesti, mutta harvinaisten sanojen ja vaikeiden lauserakenteiden käyttö saattaa kuitenkin tuottaa ongelmia.

C2 Puhun erittäin sujuvasti ja tilanteeseen sopivalla tyyllillä. Kieliopin ja sanaston hallinta on varmaa lähes kaikissa tilanteissa. Ymmärrän syntyperäisen puhujan nopeaakin puhetta, jos minulla on ollut aikaa tottua puhetapaan. Luen vaikeuksitta erilaisia tekstejä. Osaan kirjoittaa

selkeästi, sujuvasti ja tyyllisesti oikein. Osaan kirjoittaa tiivistelmiä yhtä hyvin ammattiini liittyvistä kuin kaunokirjallisistakin teksteistä.

Kunnan muiden palveluiden yhteystiedot

Kunnan asumisenpalvelut

www.lappajarvi.fi/asuminen ja rakentaminen/asunnot

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Kiinteistö Oy Lappajärven Vuokratilat Kaija Tissarinen	Maneesintie 5, 62600 Lappajärvi puh. (06) 2412 5610, 044 3699 410	Asuntojen vuokraus.

Vapaa-aikapalvelut

Kulttuuritoimi: www.lappajarvi.fi

Museotoimi: Museotoiminnasta vastaa Lappajärvellä Kotiseutumuseosäätiö ry, jonka hallinnassa on Lappajärven museotalo (Kotiahonkuja 9) sekä kotiseututalo Taavintuvan museo- ja näyttelykokoelmat (Nykäläntie 118). Lappajärven Kotiseutumuseosäätiön muodostavat Lappajärven kunta, Lappajärven Seurakunta ja Lappajärvi-seura ry.

Kirjastot: Hyytisentie 5, 62600 Lappajärvi

Liikuntatoimi: Urheilualueet mahdollistavat monipuoliset liikunnan harrastusmahdollisuudet: ammunta, hiihto, golf, yleisurheilu, judo, paini, pesäpallo, jalkapallo, voimistelu, kuntourheilu. Urheiluseurat järjestävät ohjattua toimintaa harrastajille.

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Vapaa-aikasihteeri Tiia Van Meter	Maneesintie 5, 62600 Lappajärvi puh. (06) 2412 5440 tai 044 3699 440	Vastaa kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluista. Taavintuvan sekä nuorisotilojen ja liikuntapaikkojen varaukset.

Järvilakeuden kansalaisopisto Rehtori Leea Keto matkapuhelin 050 326 3188 leea.keto(at)jlakeus.fi	Evijärven toimisto käyntiosoite Kauppatie 1 postiosoite PL 25 62501 Evijärvi Kauhavan toimisto Loppusuora 9 62200 Kauhava	Toimistos sihteeri Riitta Tähtinen puh: (06) 2412 3520 riitta.tahtinen(at)jlakeus.fi Toimistos sihteeri Pia Viinikka puh. (06) 2412 9350 pia.viinikka(at)jlakeus.fi Koulutus- ja kehittämissuunnittelija Mari Takamaa puh. 040 562 1587 mari.takamaa(at)jlakeus.fi Tiedottaja Päivi Kultalahti puh. 045 123 0590
---	---	--

Sivistystoimenpalvelut

www.lappajarvi.fi

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Sivistysosasto, sivistysjohtaja Tarja Puro tarja.puro(at)lappajarvi.fi	Maneesintie 5, 62600 Lappajärvi puh.(06) 2412 5401 tai 044 3699 221	Esiopetus ja perusopetus
Lappajärven lukio, rehtori Tarja Puro tarja.puro(at)lappajarvi.fi	Hyytisentie 5, 62600 Lappajärvi puh.(06) 2412 5120 tai 044 3699 221	Yleislukio
Järviseudun ammatti-instituutti, rehtori Jouko Kuismin	(06) 2412 700 http://www.jamin.fi	Järviseudun ammatti-instituutti (JAMI) järjestää ammatillista kou- lutusta.
Kirjasto, kirjastonjohtaja Päivi Pippola	Hyytisentie 5, 62600 Lappajärvi puh.(06) 2412 5132 tai 044 3699 663	Kirjasto- ja kirjastoautonpalvelut
Härmänmaan musiikkiopisto, mu- siikkiopiston rehtori Päivi Paavola	Härmäntie 18, 62300 Härmä puh.(06) 2412 9850 tai 044 4834 245 paivi.paavola(at)kauhava.fi Toimistosihteerä Riitta Ikola 044 4834 244 riitta.ikola(at)kauhava.fi	Musiikin perusopetus
Varhaiskasvatus		
Lappajären ja Evijärven alue Päivähoidon ohjaaja Raija Saariaho	Ullanlinnan päiväkotä Mynkelintie 3 62600 Lappajärvi puh. (06) 2412 9871 tai 044 3699 322	Päivähoitopaikan hakeminen ja maksuasiat
Varhaiskasvatusjohtaja Mirja Kivikangas	Härmäntie 18, 62300 Härmä puh. (06) 2412 9860 tai 050 505 4277	Päivähoitopaikan hakeminen

Maahanmuuttoyhteyshenkilö

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Lappajärven kunta	(06) 2412 500	Kunnan yhteyshenkilö maahan- muuttaja-asioissa, kotouttamisoh- jelman päivittäminen

Kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteystiedot

Terveyspalvelut Kuntayhtymä Kaksineuvoinen

www.kaksineuvoinen.fi

Terveysasemat

Ajanvaraus ma-pe klo 8-15 puh. (06) 2412 4553

Organisaatio/henkilö	Yhteystiedot	Rooli
Alahärmän terveysasema	Kanttorintie 5, 62300 Härmä	Terveyspalvelut, ajanvaraukset lääkärien ja päivystävän sairaanhoitajan vastaanotolle
Evijärven terveysasema	Antinniemi 8, 62500 Evijärvi	Terveyspalvelut, ajanvaraukset lääkärien ja päivystävän sairaanhoitajan vastaanotolle
Kauhavan terveysasema	Kauppatie 127 A, 62200 Kauhava	Terveyspalvelut, ajanvaraukset lääkärien ja päivystävän sairaanhoitajan vastaanotolle
Kortesjärven terveysasema	Päivärinteentie 13, 62420 Kortesjärvi	Terveyspalvelut, ajanvaraukset lääkärien ja päivystävän sairaanhoitajan vastaanotolle
Lappajärven terveysasema	Vanhalantie 8, 62600 Lappajärvi	Terveyspalvelut, ajanvaraukset lääkärien ja päivystävän sairaanhoitajan vastaanotolle
Ylihärmän terveysasema	Leinosentie 15 62375 Ylihärmä	Terveyspalvelut, ajanvaraukset lääkärien ja päivystävän sairaanhoitajan vastaanotolle

Hammashoito

Hammashoidon keskitetty ajanvaraus	puh. (06) 2412 4763 ma-pe 7.30 – 15.00	Hammaslääkärin ja -hoidon ajanvaraus. Särkypäivystykseen ajanvaraus klo 8.00 - 11.30
------------------------------------	---	--

Neuvolapalvelut
Lastenneuvola

Alahärmän terveysasema, terveydenhoitaja Kati Polvi	puh. (06) 2412 4715	Lapsen kehitykseen liittyvät palvelut
Evijärven terveysasema, terveydenhoitaja Ulla Jantunen Merja Fränti	puh. 044 769 9324 (06) 2412 4824 (06) 2412 4823	Lapsen kehitykseen liittyvät palvelut
Kauhavan terveysasema, terveydenhoitaja Hannele Favorin Marjo Hantula	puh. (06) 2412 4641 050 330 9149 (06) 2412 4660 050 300 8509	Lapsen kehitykseen liittyvät palvelut

Kortesjärven terveysasema, terveydenhoitaja Marika Erkkilä	puh. (06) 2412 4463	Lapsen kehitykseen liittyvät palvelut
Lappajärven terveysasema, terveydenhoitaja Kaija Nyysölä	Puh. (06) 2412 4411 040 579 5344	Lapsen kehitykseen liittyvät palvelut
Ylihärmän terveysasema, terveydenhoitaja Jonna Hautamäki (6 v) Julia Ekola (3 – 5 v) Heli Mäki (0-2 v)	050 561 7735 040 159 4565 (06) 2412 4921	Lapsen kehitykseen liittyvät palvelut

Äitiysneuvola

Alahärmän terveysasema, terveydenhoitaja Kaija Kujala	puh. (06) 2412 4714	Perhesuunnitteluun, raskauden ehkäisyyn ja lapsettomuuteen liittyvät palvelut. Raskauden ajan palvelut
Evijärven terveysasema, terveydenhoitaja Merja Fränti	puh. (06) 2412 4823	Perhesuunnitteluun, raskauden ehkäisyyn ja lapsettomuuteen liittyvät palvelut. Raskauden ajan palvelut
Kauhavan terveysasema, terveydenhoitaja Raili Mäenpää Tuire Hautanen	puh. (06) 2412 4659 (06) 2412 4642	Perhesuunnitteluun, raskauden ehkäisyyn ja lapsettomuuteen liittyvät palvelut. Raskauden ajan palvelut
Kortesjärven terveysasema, terveydenhoitaja Yhteys oman valinnan mukaan: Evijärvi – Merja Fränti Kauhava – Raili Mäenpää tai Tuire Hautanen	Evijärvi (06) 2412 4823 Kauhava (06) 2412 4659 (06) 2412 4642	Perhesuunnitteluun, raskauden ehkäisyyn ja lapsettomuuteen liittyvät palvelut
Lappajärven terveysasema, terveydenhoitaja Salla Ruuhinen	puh. (06) 2412 4412	Perhesuunnitteluun, raskauden ehkäisyyn ja lapsettomuuteen liittyvät palvelut. Raskauden ajan palvelut
Ylihärmän terveysasema, terveydenhoitaja Heli Mäki	puh. (06) 2412 4921	Perhesuunnitteluun, raskauden ehkäisyyn ja lapsettomuuteen liittyvät palvelut. Raskauden ajan palvelut

KOTIHOITO (Kotisairaanhoido ja kotipalvelu)

Alahärmän terveysasema, kotihoidon osastonhoitaja Hannele Vakkuri	puh. 044 483 4667	kotihoidon tarjoamat palvelut
Evijärven terveysasema, kotihoidon osastonhoitaja Virpi Pykäri	puh. 044 769 9345	kotihoidon tarjoamat palvelut

Kauhavan vanhuspalvelut Jokiniemi, kotihoidon osastonhoitaja Mira-Susanna Latvala	puh. 040 350 3788	kotihoidon tarjoamat palvelut
Kortesjärven terveysasema, kotihoidon vastaava sairaanhoitaja Mira-Susanna Latvala	puh. 050 350 3788	kotihoidon tarjoamat palvelut
Lappajärven terveysasema, vs. kotihoidon osastonhoitaja Sanna Saarikoski	puh. 044 369 9288	kotihoidon tarjoamat palvelut
Ylihärmän terveysasema, kotihoidon osastonhoitaja Anne Mäki-Kuusela	puh. 050 561 7734	kotihoidon tarjoamat palvelut

Vanhuspalvelut

www.kaksineuvoinen.fi

Organisaatio/henkilö	Yhteystiedot	Rooli
Vanhuspalvelujen johtaja, Kati Mäkelä	Nikolaintie 6A (2 krs.), 62200 KAUHAVA 050 3800 852	vanhuspalvelujen hallinto ja kehittäminen
Härmän palvelualue Vanhustyönohjaaja, Marita Neiro	Ylihärmän perusturvatoimisto Päämajantie 6, 62375 YLIHÄRMÄ puh. (06) 2412 4224, 050 561 7731 Keskiviikkoisin Alahärmän perusturvatoimisto puh. (06) 2412 4235 klo 8 - 11	kotihoidon, asumispalvelujen kuin laitoshoidonkin lähipalvelut
Järviseudun palvelualue Vanhustyönohjaaja Marianne Sarkaranta	Kortesjärven vanhainkoti Päivärinteentie 15, 62420 KORTESJÄRVI puh. (06) 2412 4261, 040 3516699	kotihoidon, asumispalvelujen kuin laitoshoidonkin lähipalvelut
Kauhavan (vanha Kauhava) palvelualue Vanhustyönohjaaja vs. Sari Kuikka	Kauppatie 129, 62200 KAUHAVA puh. (06) 434 0873, 044 4834 801	kotihoidon, asumispalvelujen kuin laitoshoidonkin lähipalvelut

Sosiaali- ja perhepalvelut

Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Perhetyön tiimivastaava Merja Kattelus	puh. (06) 2412 4291 050 3645731	tukea perheille lasten hoidossa ja kasvatuksessa

Sosiaalityö

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Lastenvalvoja Helena Suutarinen	Kauhavan perusturvatoimisto PL 3, Kauppatie 107 B 62200 KAUHAVA puh. (06) 2412 4280	Lapsen isyys-, huolto- ja tapaa- misoikeus- sekä elatusasiat
Lastensuojelu	Alahärmän perusturvatoimisto, Kanttorintie 5, 62300 HÄRMÄ (06) 2412 4236	Lastensuojelun sosiaalityö
	Kauhavan perusturvatoimisto, PL 3, Kauppatie 107 B 62200 KAUHAVA puh. (06) 2412 4282	Lastensuojelun sosiaalityö
	Evijärven perusturvatoimisto, Viskarin aukio 3, 62500 EVIJÄRVI puh. (06) 2412 4353	Lastensuojelun sosiaalityö

Aikuissosiaalityö

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Alahärmän perusturvatoimisto	Kanttorintie 5, 62300 HÄRMÄ ajanvaraus (06) 2412 4236	Sosiaalityö Toimeentulotuki Kuntouttava työtoiminta/ Aktivointisuunnitelmat Päihdetyö Mielenterveyskuntoutujien asu- mispalvelut
Evijärven perusturvatoimisto	Antinniemi 8, 62500 EVIJÄRVI ajanvaraus (06) 2412 4353	
Kauhavan perusturvatoimisto	Pukkilanraitti 4, 62200 KAUHAVA ajanvaraus (06) 2412 4282	
Kortesjärven perusturvatoimisto	Päivärinteentie 13, 62420 KORTESJÄRVI ajanvaraus (06) 2412 4255	
Lappajärven perusturvatoimisto	Vanhalantie 8 A, 62600 LAPPAJÄRVI ajanvaraus (06) 2412 4302	
Ylihärmän perusturvatoimisto	Päämajantie 6, 62375 YLIHÄRMÄ ajanvaraus (06) 2412 4223	

Tulkkauspalvelut

Pohjanmaan Tulkkeskus	Korsholmanpuistikko 6-8 65100 Vaasa puh. (06) 325 2941, maanantai-perjantai klo 8.00 -16.00 Kiireelliset tulkkauspyynnöt ohjautuvat päivystäjälle virka-ajan jälkeen klo 16.00 - 22.00 (maanantai-perjantai) sekä klo 9.00 - 22.00 (lauantai-sunnuntai)	tulkattavia kieliä noin 50
Semantix Finland Oy Kuortaneenkatu 1, FI-00520 Helsinki puh. 010 346 7500 www.semantix.fi	Asioimistulkkaus (24h) : 010 346 7520 tulkkipalvelu@semantix.fi	länsäolotulkkaus, puhelintulkkaus, videotulkkaus, ilmoitustulkkaus, kaikki kielet

Yhdistystoiminta

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Lappajärven 4H-yhdistys, toiminnanjohtaja	Maneesintie 1 A 4, 62600 Lappajärvi Puh., 050-4966 525 sähköposti: lappajarvi@ep4h.fi	kerhojen ja kurssien järjestäminen lapsille ja nuorille
Mannerheimin lastensuojeluliitto Pj. Anna Angervisto	Lukkarinkuja 4 62600 Lappajärvi 040 5763 844 anna.angervisto@nmwipes.fi	avoin kansalaisjärjestö, joka tukee arjessa ja edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia.

Muut viranomaiset

Organisaatio	Yhteystiedot	Rooli
Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto, Valtionkatu 1, 60100 Seinäjoki,	Leena Tuohimaa-Kari Katri Lehto puh. 0295 046 520 (henkilöasiakkaat), 0295 046 510 (työnantaja- ja yritysasiakkaat) Sähköposti: etunimi.sukunimi@te-toimisto.fi	palvelujohtaja, osaamisen kehittämisspalvelut palveluesimies, osaamisen kehittämisspalvelut, maahanmuuttajapalvelut
Etelä Pohjanmaan ELY-keskus, Käyntiosoite: Alvar Aallon katu 8 Postiosoite: PL 156, 60101 SEINÄJOKI puh. 0295 027 500	Ylitarkastaja/maahanmuuttoasiat Mauno Salmela puh. 040 536 8065	maahanmuuttajien yhteiskuntaan ja työelämään kotouttamisen ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton suunnittelu, ohjaus ja seuranta

Poliisi	Lapuan poliisiasema Poutuntie 17, 62100 Lapua puh. 0295 440 511	Poliisin yleiset lupapalvelut, poliisipalvelut
KELA	Maasta- ja maahanmuutto puh. 020 6340200 (ma-pe klo 8-18) www.kela.fi Kansaneläkelaitos Kauhavan toimisto, Lauttamuksentie 4 C 25 62200 KAUHAVA	Sosiaaliturvajärjestelmä (KELA-kortti)
Maistraatti	Länsi-Suomen maistraatti, Seinäjoen yksikkö Juhonkatu 4, 60320 Seinäjoki puh. 029 553 9451	Rekisteröityminen, muuttoilmoitukset
Lappajärven seurakunta	Kirkkoherra Ari Auranen 040 5677 450 Kirkkoherranvirasto Kärnäntie 11, 62600 Lappajärvi www.lappajarvenseurakunta.fi	Hengelliset palvelut
Lappajärven helluntaiseurakunta	Saarnaaja Erkki Hietanen 050 0333090, erkki.hietanen@gmail.com Maneesintie 16, 62601 Lappajärvi http://lappajarven.helluntaisrk.com	
Suomen Punainen Risti	Seinäjoen aluetoimisto, Laturitie 2, 60510 Hyllykallio 020 701 2830 www.redcross.fi/apuajatukea/maahanmuuttajientuki	monikulttuurista vapaaehtois- ja koulutustoimintaa

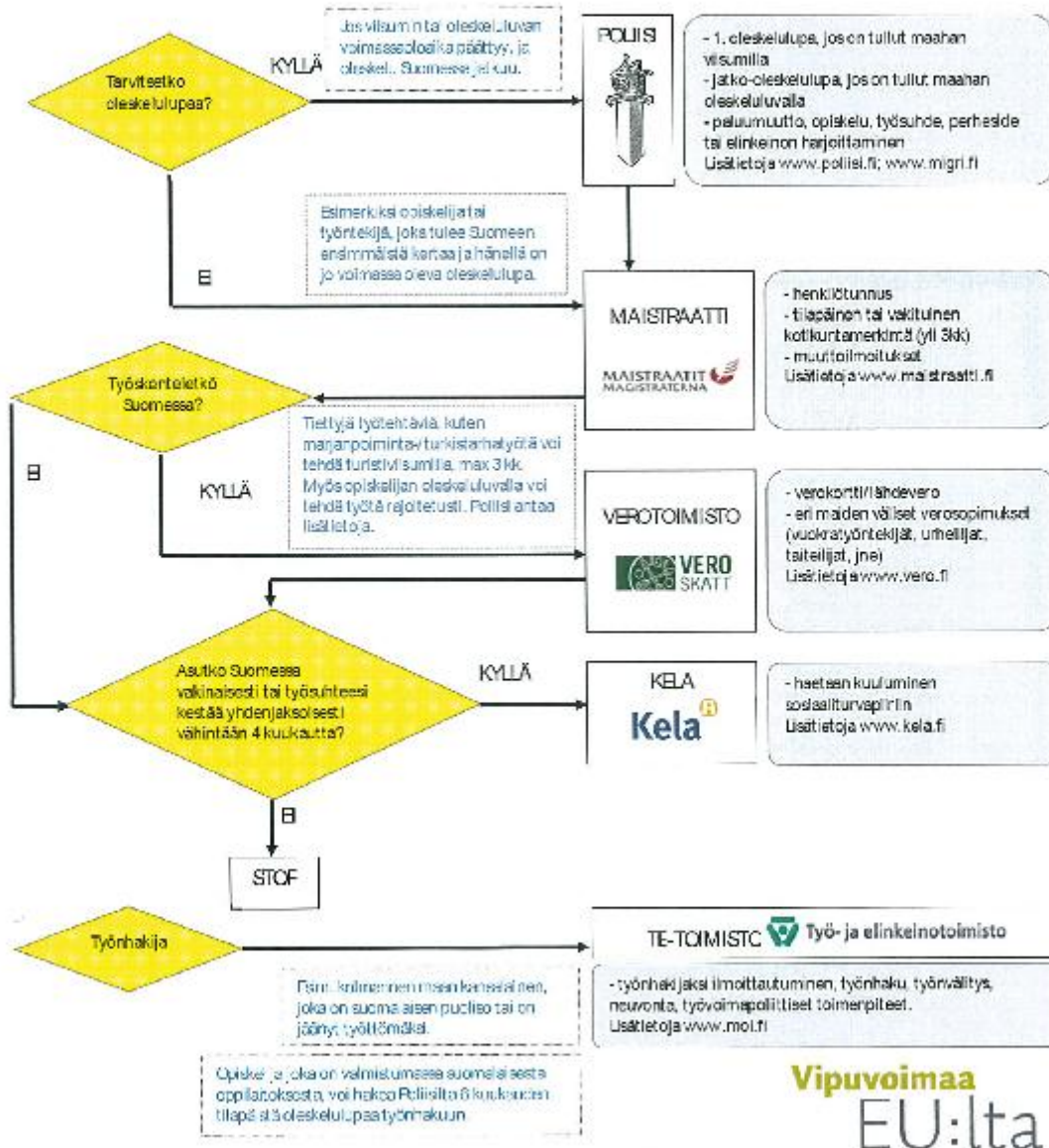

Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus - viranomaiset

Tämän prosessi kaavion tavoitteena on opettaa maahanmuuttaja-asiakas oikean viranomaisen lupaa. Viranomaisen käsittelee asiat tapauskohtaisesti. Henkilökohtainen käynti on pakollinen.

1. Kolmannen maan kansalaiset, joilla ei ole oleskeluoikeutta toisessa EU -maassa

Kolmannen maan kansalainen saapuu ensimmäistä kertaa Suomeen pääsääntöisesti joko visumilla tai oleskeluluvalla, joka on voimassa kotimaassaan. Jos oleskelu jatkuu, 1. oleskelulupaa tai jatko-oleskelulupaa haetaan Poliisilta.

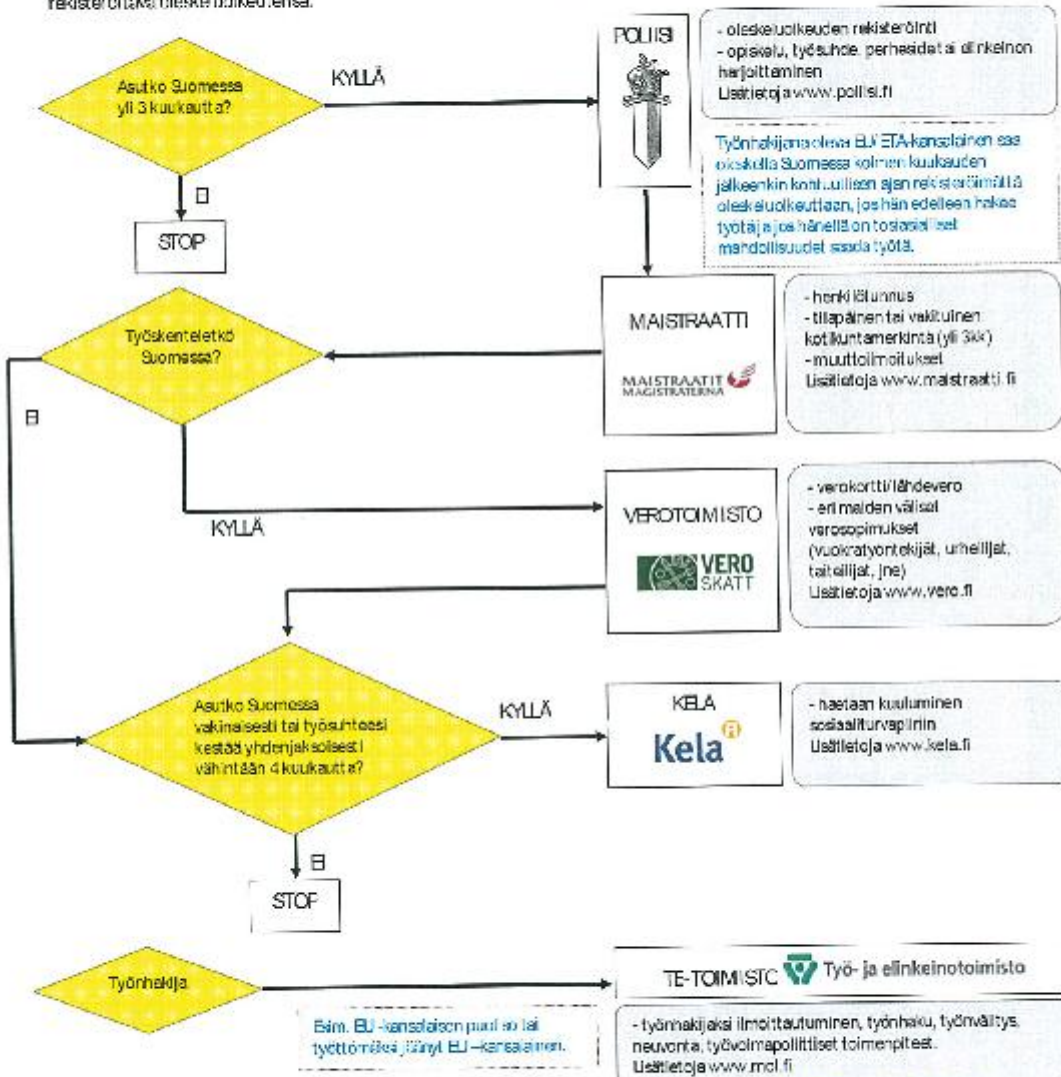
Tähtyy yhteistyössä: Etä-Polijanmaan Poliisilaitos, Seinäjoen maistraatti, KRA Seinäjoki, Hätä-ohjelman verotoimisto ja Seinäjoen seudun TE-toimisto
 Koordinoija: Etä-Polijanmaan TE keskuksen ERKK -Maahanmuuttajien ohjauskeskus-hanke (27.11.2009).

Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus - viranomaiset

Tämän prosessikaavion tavoitteena on opastaa maahanmuuttaja-asiakas oikean viranomaisen luo. Viranomainen käsittelee asiat tapauskohtaisesti. Henkilökohtainen käynti on pakollinen.

2. EU/ETA-kansalaiset

EU/ETA-kansalaiset voivat oleskella ja tehdä työtä Suomessa vapaasti enintään 3 kuukautta. Tämän jälkeen heidän on rekisteröitävä oleskelu-oikeutensa.

Vipuvoimaa
EU:lta

Tämä yhteistyössä Oulussa toimivan Poliisilaitoksen, Seinäjoen maistraatti, KELA Seinäjoki, Kela-Pohjanmaan verotoimisto ja Seinäjoken seudun TE-toimisto
Koordinoija: Heli-Pohjanmaan TE-toimiston E-490 -Maahanmuuttajien ohjauskeskus-henkilö (27.11.2009).

LAINSÄÄDÄNTÖÄ 2015**Tulkitsemisesta ja kääntämisestä on mainintoja monessa kohtaa Suomen lainsäädäntöä.**

Viranomaisen velvollisuudesta huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä säädetään esimerkiksi hallintolain pykälässä 26 ja hallintolainkäyttölain pykälässä 77. Velvollisuus on rajattu asioihin, jotka voivat tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Velvollisuus sisältää vastuun tulkin tai kääntäjän hankkimisesta sekä tulkittamisen tai kääntämisen kustannuksista. Asian selvittämiseksi tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä muussakin kuin viranomaisen aloitteesta vireille tulevassa asiassa.

Esimerkkejä lainpykäläistä:

HALLINTOLAKI 6.6.2003/434**26 § Tulkitseminen ja kääntäminen**

Viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos:

- 1) romani- tai viittomakieltä taikka muuta kieltä käyttävä asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai
- 2) asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi.

Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Asian selvittämiseksi tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitetussa asiassa. Suomen ja ruotsin kieltä käyttävän oikeudesta viranomaisen järjestämään tulkittamiseen sekä käännökseen säädetään kielilaisissa (423/2003). Tulkitsemisesta ja kääntämisestä saamen kielelle on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Viranomaisen on myös huolehdittava siitä, että muiden pohjoismaiden kansalaiset saavat sen käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkittamis- ja käännösavun.

13 § Asiamiehen ja avustajan salassapitovelvollisuus

Asiamies tai avustaja ei saa luvattomasti ilmaista päämiehen hänelle asian hoitamista varten uskomaa luottamuksellista tietoa.

Asiamiehen tai avustajan tehtävänsä hoitamista varten muutoin saamia tietoja koskevaan salassapitovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) silloinkin, kun tietoja on saatu muulta kuin asiaa käsittelevältä viranomaiselta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös asian käsittelyssä käytettävää tulkkia ja kääntäjää. Sama koskee niin ikään muuta henkilöä, joka toimeksiannosta tai muutoin osallistuu päämiehen asian hoitamiseen.

69 § Asiamiehen ja avustajan salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 13 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

RIKOSLAKI 19.12.1889/39 **Tieto- ja viestintärikoksista**

Salassapitorikos

Joka laissa tai asetuksessa säädetyn taikka viranomaisen lain nojalla erikseen määräämän salassapitovelvollisuuden vastaisesti

- 1) paljastaa salassa pidettävän seikan, josta hän on asemassaan, toimessaan tai tehtävää suorittaessaan saanut tiedon, taikka
 - 2) käyttää tällaista salaisuutta omaksi tai toisen hyödyksi,
- on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 40 luvun 5 §:n mukaan, *salassapitorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Salassapitorikkomus

Jos salassapitorikos, huomioon ottaen teon merkitys yksityisyyden tai luottamuksellisuuden suojan kannalta taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentehtäjä on tuomittava *salassapitorikkomuksesta* sakkoon.

Salassapitorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka on syyllistynyt sellaiseen 1 §:ssä tarkoitettuun salassapitovelvollisuuden rikkomiseen, joka on erikseen säädetty salassapitorikkomuksena rangaistavaksi.

HALLINTOLAINKÄYTTÖLAKI 26.7.1996/586

77 § Tulkitseminen ja kääntäminen

Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta ja kääntämisestä, jos henkilö ei osaa viranomaisessa kielilain (423/2003) mukaan käytettävää kieltä taikka aisti- tai puhevirheen vuoksi ei voi tulla ymmärretyksi ja:

- 1) asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa sitä käsitelleen viranomaisen on tullut huolehtia tulkitsemisesta tai kääntämisestä hallintolain 26 §:n 1 momentin tai muun säännöksen nojalla;
- 2) lainkäyttöasiaa käsittelevä viranomainen toimii ensi asteena asiassa, joka on tullut vireille viranomaisen aloitteesta; tai
- 3) henkilöä kuullaan suullisesti.

Erityisestä syystä viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

Tulkkina tai kääntäjänä ei saa käyttää henkilöä, joka on sellaisessa suhteessa asianosaiseen tai asiaan, että hänen luotettavuutensa voi tästä syystä vaarantua. Viranomaisen on huolehdittava siitä, että muiden pohjoismaiden kansalaiset saavat sen käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkitsemis- ja käännösavun.

KIELILAKI 6.6.2003/423

10 § Yksityishenkilön kielelliset oikeudet viranomaisissa

Valtion viranomaisessa ja kaksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia. Viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi.

Yksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa käytetään kunnan kieltä, jollei viranomainen pyynnöstä toisin päättä tai jollei muualla laissa toisin säädetä. Jokaisella on kuitenkin oikeus käyttää omaa kieltään ja tulla kuulluksi omalla kielellään viranomaisen aloitteesta vireille tulevassa asiassa, joka välittömästi kohdistuu hänen tai hänen huollettavansa perusoikeuksiin tai joka koskee viranomaisen hänelle asettamaa veloitetta.

18 § Oikeus tulkkaukseen

Jos jollakulla on lain mukaan oikeus käyttää omaa kieltään, mutta viranomaisen kieli tai asian

käsittelykieli on toinen, viranomaisen on järjestettävä maksuton tulkkaus, jollei se itse huolehdi tulkkauksesta tai jollei 2 momentista muuta johdu.

Asianosaisen, joka 15 ja 16 §:ssä tarkoitetussa asiassa haluaa tulkkausta, on huolehdittava tulkkauksesta itse ja omalla kustannuksellaan, jollei tuomioistuin asian laadun huomioon ottaen päättä toisin.

LAKI SOSIAALIHUOLLON ASIAKKAAN ASEMASTA JA OIKEUKSISTA 22.9.2000/812

5 § Asiakkaan oikeus saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista

Sosiaalihuollon henkilöstön on selvitettävä asiakkaalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset samoin kuin muut seikat, joilla on merkitystä hänen asiassaan.

Selvitys on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön ja merkityksen. Jos sosiaalihuollon henkilöstö ei hallitse asiakkaan käyttämää kieltä taikka asiakas ei aisti- tai puhevian tai muun syyn vuoksi voi tulla ymmärretyksi, on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava tulkitsemisesta ja tulkin hankkimisesta.

Jos on kysymys asiasta, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, on tulkitsemisesta ja kääntämisestä huolehdittava siten kuin hallintomenettelylain (598/1982) 22 §:ssä säädetään.

LAKI POTILAAN ASEMASTA JA OIKEUKSISTA 17.8.1992/785

5 § Potilaan tiedonsaantioikeus

Potilaalle on annettava selvitys hänen terveydentilastaan, hoidon merkityksestä, eri hoitovaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista sekä muista hänen hoitoonsa liittyvistä seikoista, joilla on merkitystä päätettäessä hänen hoitamisestaan. Selvitystä ei kuitenkaan tule antaa vastoin potilaan tahtoa tai silloin, kun on ilmeistä, että selvityksen antamisesta aiheutuisi vakavaa vaaraa potilaan hengelle tai terveydelle.

Terveydenhuollon ammattihenkilön on annettava selvitys siten, että potilas riittävästi ymmärtää sen sisällön. Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ei osaa potilaan käyttämää kieltä taikka potilas ei aisti- tai puhevian vuoksi voi tulla ymmärretyksi, on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava tulkitsemisesta.

Potilaan oikeudesta tarkastaa häntä itseään koskevat potilasasiakirjoissa olevat tiedot on voimassa, mitä siitä henkilörekisterilaissa (471/87) ja -asetuksessa (476/87) säädetään.

6 § Potilaan itsemääräämisoikeus

Potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan.

SOSIAALIHUOLTOLAKI 30.12.2014/1301

4 § Asiakkaan etu

Asiakkaan etua arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten eri toimintatavat ja ratkaisut parhaiten turvaavat:

- 1) asiakkaan ja hänen läheistensä hyvinvoinnin; (...)
- 4) mahdollisuuden osallistumiseen ja vaikuttamiseen omissa asioissaan;
- 5) kielellisen, kulttuurisen sekä uskonnollisen taustan huomioimisen; (...)
- 7) asiakassuhteen luottamuksellisuuden ja yhteistoiminnan asiakkaan kanssa.

ESITUTKINTALAKI 22.7.2011/805

12 § Esitutkinna käsittelykieli

Esitutkinna käytetään kaksikielisen esitutkintaviranomaisen virka-alueella rikoksesta epäillyn kieltä, joko suomea tai ruotsia. Jos epäillyt ovat erikielisiä tai jos epäillyn kieli ei ole suomi tai ruotsi, esitutkintaviranomainen päättää käsittelykielestä asianosaisten oikeutta ja etua silmällä pitäen. (...)

Esitutkinna jokaisella on kuitenkin oikeus 1 momentista riippumatta käyttää suomea tai ruotsia kielilain (423/2003) 10 §:ssä säädetyllä tavalla. Esitutkintaviranomaisen on huolehdittava tulkkauksesta tai valtion kustannuksella hankittava tulkki silloin, kun viranomaisen ei ole käytettävä sen kanssa asioivan henkilön kieltä.

Muulla kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkielisellä on oikeus esitutkinna käyttää kieltä, jota hän ymmärtää ja osaa puhua riittävästi, sekä viittomakielisellä oikeus käyttää viittomakieltä.

Esitutkintaviranomaisen on selvitettävä, tarvitseeko asianosainen tulkkausta.

Esitutkintaviranomaisen on huolehdittava siitä, että asianosainen saa tarvitsemansa tulkkauksen. Tulkkina saa toimia rehellinen ja muuten tehtävään sopiva henkilö, jolla on tehtävän edellyttämät taidot. Esitutkintaviranomaisen on määrättävä tehtävään uusi tulkki, jos asianosaisten oikeusturva sitä edellyttää. Esitutkintaviranomainen voi määrätä tehtävään uuden tulkin myös muusta painavasta syystä. (8.11.2013/770)

13 § (8.11.2013/770) Asiakirjan kääntäminen

Asian kannalta olennainen esitutkinta-aineistoon kuuluva asiakirja tai sen osa on käännettävä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti 12 §:ssä tarkoitetulle asianosaisten käyttämälle kielelle, jos kääntäminen on tarpeen asianosaisten oikeuden valvomiseksi.

Asianosaiselle voidaan 1 momentissa säädetyistä poiketen kääntää suullisesti olennainen asiakirja tai sen osa tai yhteenveto asiakirjasta, jollei asianosaisten oikeusturva edellytä asiakirjan kääntämistä kirjallisesti.

Esitutkintaviranomaisen on huolehdittava siitä, että asianosainen saa riittävät tiedot oikeudestaan asiakirjan käännökseen ja tarvittaessa varmistettava, haluaako asianosainen tässä pykälässä tarkoitetusta asiakirjasta käännöksen. Asianosaiselle voidaan jättää antamatta käännös asiakirjasta, jos asianosainen luopuu oikeudestaan käännökseen.

Tässä pykälässä tarkoitettu kääntäminen tapahtuu valtion kustannuksella, jollei esitutkintaviranomainen itse huolehdi kääntämisestä. Kääntäjänä saa toimia rehellinen ja muuten tehtävään sopiva henkilö, jolla on tehtävän edellyttämät taidot. (...)

ULKOMAALAISLAKI 30.4.2004/ 301

10 § Tulkin ja kääntäjän käyttö

Tämän lain mukaisen hallinto- ja muutoksenhakuasian käsittelyssä on oikeus käyttää tulkkia. Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta 203 §:n mukaisesti. Ulkomaalainen voi hallintoasiassa tai muutoksenhakuasiassa käyttää tulkkia tai kääntäjää tämän lisäksi omalla kustannuksellaan.

Viranomaisen hankkimana tulkkina tai kääntäjänä ei saa käyttää henkilöä, joka on sellaisessa suhteessa asianosaiseen tai asiaan, että hänen luotettavuutensa voi tästä syystä vaarantua tai että asianosaisten turvallisuus saattaa vaarantua.

Tulkin salassapitovelvollisuudesta säädetään erikseen.

203 § Tulkitseminen ja kääntäminen

Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos ulkomaalainen ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi:

- 1) turvapaikkamenettelyssä käsiteltävässä asiassa;
- 2) käännättämistä tai maasta karkottamista koskevassa asiassa; taikka
- 3) asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta.

Viranomaisen voi asian selvittämiseksi tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi huolehtia tulkitsemisesta tai kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitetussa asiassa. Hallintotuomioistuimen velvollisuudesta huolehtia tulkitsemisesta tai kääntämisestä säädetään hallintolainkäyttölaissa. Viranomaisen tai tuomioistuimen velvollisuus huolehtia kääntämisestä tai tulkitsemisesta ei koske aineistoa, joka ei vaikuta asian käsittelyyn.

Asianosaisella on oikeus saada häntä koskevasta päätöksestä tieto äidinkielellään tai kielellä, jota hänen perustellusti voidaan olettaa ymmärtävän. Tieto päätöksestä annetaan tulkitsemalla tai kääntämällä.

Tulkitsemisesta säädetään myös muutamissa muissa laeissa, mm. Laki yleisestä oikeusavusta (104/1998) 2 § ja 18 § ja Pakkokeinolaki 22.7.2011/806.